

СТЕНОГРАМА

круглого столу на тему: "Орієнтири для інвестора. План дій для ефективної роботи видобувної галузі"

06 жовтня 2017 року

Веде засідання Перший заступник голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні друзі, шановні колеги. Нам надзвичайно приємно сьогодні бачити знайомі обличчя наших професійних друзів Комітету палива і енергетики, з якими ми проводимо, на мій погляд, дуже професійні, фахові і глибокі дискусії відносно тих проблем, які є в енергетичному секторі. І сьогодні ми разом з Ольгою Валентинівною, яка є заступником голови комітету і одним із локомотивів такого потужного руху вперед стосовно позитивних змін, які нам потрібні в енергетичному секторі України, проводимо цей круглий стіл.

Я хочу подякувати DiXi Group, нашим стратегічним постійним партнерам і Посольству Великобританії, і Посольству Сполучених Штатів, і Єврокомісії, тому що всі наші ці дискусії вони відбуваються на основі і на фундаменті дуже гарної міжнародної співпраці.

Ми сьогоднішню нашу тему для дискусії назвали: "Орієнтири для інвестора. План дій для ефективної роботи видобувної галузі". Буквально я хотів би декілька слів сказати у плані, от дивіться, ми дуже часто говоримо з вами про енергетичну безпеку, про енергетичну незалежність України як одну із ключових задач, яку ми з вами всі повинні вирішити і абсолютно правильно. І коли ми подивимось на енергетичний баланс, на макроенергетичний баланс з точки зору імпорту, імпорту, експорту і виробництва енергетичних ресурсів в середині України він дуже простий Ми фактично з вами імпорто-залежна держава в частині природного газу, який ми з вами імпортуємо. У нас є достатньо великі потужності електричної

генерації і ми експортуємо електричну енергію і маємо дуже класні шанси наростити експорт. Я можу проінформувати, що позавчора з міністром палива й енергетики паном Насаликом ми були в Польщі зустрічалися з міністром енергетики Польщі, де мова йшла про розширення співпраці між Україною, Польщею, і в напрямку інфраструктурних проектів і генерації використання електричної... наших електричних потужностей, в тому числі можливості... можливості інвестування в проект енергетичний міст, який пов'язаний з використанням ліній 750 "Хмельницька АЕС-Жешув". А з іншої сторони ми чітко повинні усвідомлювати, що враховуючи, що 2020 року у нас поки що завершується транзитний контракт на транзит російського газу в країни Європейського Союзу, враховуючи дуже складні політичні я би сказав, глобально політичні дискусії по "Nord Stream 2", який відбувається в країнах Європейського Союзу. Я думаю, ви всі є свідками того наскільки професійно російський "Газпром" діє з точки зору я б так сформулював лобізму або підкупу тих лобістів, які все-таки роблять можливе й неможливе, щоб "Nord Stream 2" був. І позиція української сторони і української дипломатії, в тому числі народних депутатів України Верховної Ради, щоб "Nord Stream" не було, тому що наша газотранспортна система по своїм пропускним можливостям може забезпечити абсолютно спокійно вести обсяг, який потрібний для країн Європейського Союзу. Тому наше ключове завдання з точки зору енергетичної незалежності, це щоб наше споживання принаймні дорівнювало внутрішньому видобутку природного газу.

Я хочу нагадати, що в минулому році приблизно ми в Україні добули 20 мільярдів. 16, це "Укргазвидобування", яке поступово нарощує видобуток. І ми сподіваємось, що динаміка у них буде більшою, ніж та, яка є на сьогоднішній день. І приблизно 4 мільярда, це приватні інвестори, які інвестують і довіряють правилам, які є на цьому ринку.

Але ключовий меседж заключається в тому, що цього абсолютно недостатньо з точки зору темпів, динаміки і правил, які існують у нас в

Україні. Тому що вся дозвільна система, вона, вибачте за це слово, совдеповська, яка не дає нам можливості дуже швидко залучати інвесторів, яка не дає нам можливість залучати самі сучасні технології, які використовуються в розвинутих країнах. І вона не дає нам можливості вирішувати дуже швидко ті завдання, які перед нами стоять.

Тому нам в черговий раз хотілося б сьогодні чітко поставити завдання, запитання і отримати на них відповідь, що нам потрібно зробити, щоб обсяг видобутку українського газу ми збільшували, ну, темпами більш активно, ніж це ми маємо на сьогоднішній день.

У мене є дві, два меседжі позитивних перед тим, як я передам слово Ользі Валентинівні. Ви знаєте, що вчора з третього заходу Верховна Рада України все-таки проголосувала своїх представників в номінаційну чи в конкурсну комісію по відбору членів НКРЕКП. І я вважаю, це дуже важливо.

У нас є всі можливості, щоб на наступному тижні ми фактично почали і розблокували, і почали, запустили процес ротації членів НКРЕ, який, на жаль, запізнюється в Україні. І я хотів би ще раз нагадати, що буквально там декілька тижнів тому ми проводили з вами дуже складну таку, дуже складний круглий стіл, який стосувався реальної ситуації, яка склалась в "Укрнафті" в зв'язку з проблемами з ліцензуванням, боргами державними і так далі, з тим, що блокувалися дозволи. Я хочу сказати, що ми звернулися і до Прем'єр-міністра, звернулися до уряду, звернулися до відповідних державних інституцій, і от у мене є інформація, що нам вдалося розблокувати роботу, продовжити відповідну кількість ліцензій. Це не знімає проблеми, але це все-таки якийсь крок вперед для того, щоб одна з найбільших енергетичних компаній України мала можливість ефективно працювати, добувати українську нафту, український газ, враховуючи, що там працює сьогодні майже 30 тисяч людей. Тому я думаю, що ми маємо достатньо непоганий коефіцієнт корисної дії роботи нашого комітету і з точки зору законодавства, і з точки зору імплементації, і з точки зору практичних певних кроків, які ми робимо.

І от на цій мажорній ноті я хотів би із задоволенням запросити до слова Ольгу Валентинівну Белькову, з якою ми от у комітеті дуже активно робимо все для того, щоб динамічно і швидко наша країна рухалась вперед.

БЕЛЬКОВА О.В. Дуже дякую, пане голову.

Ми сьогодні домовилися з Олександром Георгійовичем трошки змінити наш формат і від традиційного формату, де ми всі один одного вмовляємо, наскільки важливо видобувати більше газу в Україні, я візьму на себе роль трошки важчу такого більш незадоволеного поліцейського, не скажу, що прямо буду сильно складним поліцейським, але я бачу свою роль сьогодні у тому, щоб допитувати і допитуватися прямо до найменших деталей: так що ж все-таки відбувається, чому ми не можемо показати прорив у частині видобутку газу?

І почну з того, що я скажу: я особисто не задоволена, я цим питанням займаюся 3 роки, ми вже проговорили всі абсолютно ідеї. Мені здається, що я, як то кажуть, вмовляю тих, хто уже вмовлений. Я вже зареєструвала, я абсолютно точно вам гарантую, що я пропрацювала уже всі законодавчі ідеї, які є, я їх зареєструвала. Деякі вдалося просунути, деякі не вдалося. Це питання не до вас, хоч ми і знаходимося у парламенті, це питання до наших колег, до нашого керівництва. Разом з тим я не бачу поштовху і гідної кооперації з різними, скажімо так, стейкхолдерами, які є у цьому процесі. І саме тому у мене до кожного виступаючого будуть запитання.

Пане Олександр Петрович, вам не повезло, тому що перше буде до вас. І, скажімо так, в ньому не буде нічого особистого. Очевидно пан Ігор знав, що у мене сьогодні такий настрій і відправив вас натомість себе. І я почну незадоволення з того, що, от дивіться, ми як депутати, як комітет, ми подали порядку 5 ключових законопроектів, які стосуються саме питання збільшення видобутку газу. Це наші депутатські ініціативи. Але ж всім відомо, що уряд має зовсім інші можливості, значно більші можливості. І якщо би ці

законопроекти, на моє глибоке переконання, були подані саме міністерством, то їх доля стала би значно більш, скажімо так, реалістичною.

Чи я права, чи ні? Наскільки ви підтримуєте ті законодавчі ініціативи, які сьогодні лежать в парламенті і чекають на підтримку не тільки від парламенту, а й від уряду, і від Президента, і взагалі від всієї спільноти. Тому що не штука провести закон, а треба, щоб він потім позитивно був сприйнятий на всіх рівнях, ну, в усіх гілках влади.

Я нагадаю. Я вважаю, що на сьогодні, знаєте, кожному політику треба ёмка цитата, скажімо так, для прес-релізу. Так от я весь свій виступ можу вкласти в одне речення: без відкриття геологічної інформації, системного відкритого проведення аукціонів, вирішення проблематики регуляторного режиму, особливо земельних питань і місцевого, ну, місцевих дозволів та справедливої і конкурентної податкової системи, яка б залучала нових інвесторів, – план Україна-2020 нетто-експортер, він не є реальний.

Будь ласка, опонуйте у своєму виступі, розкажіть нам, що міністерство зробило для того, щоб концепція, яку прийняв Кабмін, стала дієвою. Які з пунктів уже виконали, виконані, чим ви пишаєтесь, і яку допомогу потребуєте з боку українського парламенту? І яка ваша думка щодо наших законопроектів. Дякую.

(?) ЛІСНІЧЕНКО О.П. Я перепрошую, можна буде презентацію, так?

Я дуже сподіваюся, що якраз на ці питання, які ви задали мені, я зможу надати відповідь у ході нашої презентації.

Я перепрошую ще раз, я заміщую Ігоря Богдановича, він терміново повинен був... І він попросив мене взяти участь у цьому поважному засіданні.

26 грудня 2016 року ми прийняли дуже...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр, я вибачаюся, я думаю, це краща інвестиція Ігоря Богдановича у збільшення видобутку українського газу.

ЛІСНІЧЕНКО О.П. 26 грудня 16-го року ми прийняли дуже амбітну і дуже потрібну програму "2020", головна мета якої це, як саме про що ви і кажете, це здобуття енергетичної незалежності України. І ми вважаємо, що для успішної реалізації цієї програми є всі необхідні умови: по-перше, є ресурсна база, є потужна інфраструктура і є кваліфіковані наукові, технічні та управлінські кадри. Також абсолютно чітким додатком до цієї програми є абсолютно чіткий план її реалізації.

І відповідаючи частково на ваше запитання, яка наша позиція по проектах по законах України, хочу сказати, що всі 5 проектів ми повністю підтримуємо. Більше того, я хочу зараз показати листа, буквально 10, а не 10,десь півгодини тому міністр особисто підписав звернення на Прем'єр-міністра стосовно введення стимулюючої ставки рентної плати для видобутку з нових свердловин на рівні 12 відсотків. І друга частина цього листа – це приведення оподаткування конденсату до єдиної з нафтою ставки. Ми не тільки хочемо пропагандувати і казати, що ми будемо, ми обіцяємо і ми збираємося підтримувати, ми ще й активно це підтримуємо.

Друга частина...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр, я думаю, що уже двома пунктами позитивного результату нашого круглого столу, що от цей лист підписаний і направлений на уряд.

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Ну, я єдине тільки, що я не встиг його зареєструвати. Я просто хотів би захватити з собою, щоб показати, що дійсно, але стосовно другого питання стосовно регуляторки. Головний меседж, який мені, так би мовити, доручили донести, що міністерство зараз повністю готове сфокусуватися на розробці політики в цій галузі і повністю відмовитися від регуляторних будь-яких речей. Тобто, наприклад, проект закону 3096-д ми повністю підтримуємо в частині повної відмови від

проведення комісій по розробці родовищ. Тим не менше хочу сказати, що найближча комісія буде засідати 19 жовтня, але ми розуміємо, що це рудиментарна функція і ми підтримуємо цей проект закону.

Таким же чином ми підтримуємо 3027. І окремо я хотів тут торкнутися позиції по ініціативі прозорості. Можна, будь ласка, наступний слайд.

Звичайно, новітні стандарти звітності видобувної компанії дозволять, принесуть дуже багато позитиву у відносини між урядом і компаніями. Ці стандарти передбачають найповнішу прозорість, як у контрактних відносинах, так в стосовно всіх платежів зроблених в ході діяльності.

Тому ми вважаємо, що позиція міністерства повинна бути максимально активною і ми будемо підтримувати законопроект 6229 і 4646-д.

На наступному слайді є чіткий план, який ми вважаємо, міністерство повинно дотримуватися стосовно забезпечення по прозорості галузі. Це затвердження звітів на рівні проектів порядок розкриття інформації, порядок розвитку порушень, розробка форм про виробництво і так далі. Створення єдиного порталу з даними зміни до постанови вже ми плануємо внести до кінця цього року технічне завдання на портал, реалізація технічного завдання також в максимально можливі реалістичні терміни. Ну, і розкриття контрактів і їх складових, прийняття... Ми плануємо на першому кварталі 2018 року подати проект постанови на Кабмін. Так.

Дякую. Вибачте.

БЕЛЬКОВА О.В. Скажіть, будь ласка, уточніть, будь ласка, ЦКР, яка буде засідати 19 жовтня...

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Жовтня, так.

БЕЛЬКОВА О.В. ... наскільки я почула. Чи ви закінчите всі заявки, які є у вас на сьогодні...

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Ми плануємо...

БЄЛЬКОВА О.В. *(Не чути)*

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Ми плануємо засідати 2 дні, щоб завершити по максимуму.

БЄЛЬКОВА О.В. От це я зрозуміла.

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Звичайно.

БЄЛЬКОВА О.В. Ми підійдемо і подивимося як ви засідаєте. Дякую.

ЛІСНІЧЕНКО О.П. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Володимир Бучко, директор Юридичного департаменту Міністерства екології та природних ресурсів. Перший пакет змін щодо спрощення ведення бізнесу з точки зору стимулювання інвестицій в галузі надрокористування в Україні. Будь ласка.

БЄЛЬКОВА О.В. Але перед тим, як ви почнете свою презентацію, я би також вас хотіла все ж таки почути від вас ваше бачення і ми порівняємо з баченням, а потім Держгеонадра. Яку роль ви бачите в: перше – управлінні інституційному Держгеонадра? Хто з вас несе персональну або колективну відповідальність за проведення чи не проведення аукціонів? Чи ви маєте достатню інформацію для того, щоб допомогти їм або, напакі, ну, скажімо, зупинити їх чи, коли вони неправильно проводять аукціони? От, де аукціони в вашій діяльності? Наскільки ви бачите себе як управляючий орган щодо

проведення аукціонів, їх чесності, справедливості, відкритості і можливості доступу всіх компаній? Повідомляю вас, що на сьогодні це найбільше питання, яке хвилює всі видобувні компанії.

БУЧКО В.А. Ну, перше ніж розпочати я хотів би підтримати слова Олександра Георгійовича, який сказав, що ми живемо ще в законодавстві тих часів, можна сказати радянських, тому що все законодавство, яке стосується регулювання надрокористуванням, воно було прийняте в 1990 роках. Ну, 1994-1995, ну, трохи в 1998-у. Навіть особливим прикладом було те, що ми тільки в цьому році, ну, завдячуючи депутатам і не тільки вдалось прийняти розробку... правила розробки нафтогазових родовищ. До 17-го року ми користувалися правилами Радянського Союзу 1984 року, ну це так, щоб...

Бачення аукціону наше досить просте, спільно з Геонадрами було розроблено проект, пілотний проект, ми його так назвали, це проведення електронних аукціонів. Зараз цей проект вже погоджений міністрами і вийшов на погодження на центральні органи, це щоб упростити на даний момент, ми хочемо побачити, як будуть працювати електронні аукціони. Олег Васильович більш детально у своїй доповіді зосередить на цьому увагу. Але перший меседж, який у нас був, теж пані Ольга правильно зазначила, – це геологічна інформація. Щоб щось номінувати на аукціони, треба володіти інформацією. І почувши бізнес, була створена робоча група. Два тижні тому ми зібрались перший раз. І вже хочу доповісти, що вже на сайті висять два проекти. Перший, ми вирішили не вносити зміни у порядок розпорядження геологічної інформації, а розробили кардинально новий порядок, який був опрацьований з BRDO, з основними як би надракористувачами, з бізнесом, і він вже на сайті знаходиться міністерства для обговорення.

Що там нового? Нове те, що визначення, що таке "геоінформація", було 1994 року. Ми всі розуміємо, що змінилися підходи до вивчення надр,

змінювались технології, тобто було дане нове визначення "геологічної інформації", визначення "первинної геологічної інформації", нарешті введено визначення, що ж таке "вторинна геоінформація". Ця інформація буде вторинна у відкритому доступі, ну, яка належить державі. Буде створений державний реєстр перший раз за всі роки геоінформації як первинної, так і вторинної, де буде відображена геоінформація, власники геоінформації, в кого вона знаходиться, по яким ділянкам, з контактними телефонами, адресами. Для чого? Для того щоб бізнес знав, де, в кого можна взяти цю інформацію.

Що стосується вторинної державної, то буде не тільки у реєстрі інформація, але і сама геологічна інформація вторинна буде у відсканованому вигляді знаходитися у вільному доступі. Плату за цю вторинну геоінформацію, вона буде безкоштовна, тільки буде плата у тому разі, коли вже вона стане корисною надрокористувачу, він буде отримувати дозвіл, вона буде включена у вартість дозволу вже. Але на ранньому етапі вона буде безкоштовна. Ми дійшли такого консенсусу.

Більше того, що цей реєстр дасть. Він дасть те, щоб не зловживали деякі власники геологічною інформацією, тобто не могли раз відчужити цю інформацію, ще раз, другий раз. В цьому реєстрі буде відображатись повністю перехід права власності, геоінформація. Ну, тобто щоб, вона буде в онлайн доступі.

Друге. В геоінформації ми спростили порядок доступу до державної інформації. Тобто скоротили процедуру, чітко виписали процедуру. І більш того, раніше надрокористувач, який добув власну інформацію, вона є його власністю, він змушений був звертатись до геослужби за дозволом, дозволяйте мені її продати або дати в користування. Ми це прибрали. Тобто надрокористувач тепер буде повідомляти, кому він передає право власності або право користування. І ця інформація буде відображатись в реєстрі. Ну, це з таких, якби не будемо вдаватись вже в детальну процедуру. Є проект на сайті.

Що стосується, так само міністерство підготувало, розуміючи першочергову необхідність зміни деякої в 615-у і 594 Постанову, це стосується проведення аукціонів видачі дозволів на користування надрами. Новели були в чому. Це те, що на даний момент в 615-ій написано, що рішення приймається в такий-то строк і крапка, да. І виходять деякі зловживання, ну, на думку надрокористувачів саме що стосується видачі конкретного документу, тобто бумаги, бланку дозволу. Воно не врегульовано було. І тому займало саме певний час на видачу, отримання самої бумаги.

Тому ми чітко врегулювали, в які строки має бути повідомлений надрокористувач про прийняте рішення. Ми поставили три дні. Поставили строк, коли має бути виданий сам документ після сплати всіх, ну, збору за надання спеціального дозволу. Тобто почули якби бізнес, ну, з цієї точки зору.

Друга дискусія у нас була. Це щодо апробації, ну, механізму апробації нафтогазових родовищ. В нашому проекті ми передбачили, що апробацію може робити тільки той, хто володіє спеціальним дозволом на геологічне вивчення. Для чого? Це стимул, бо ми всі розуміємо, що геологічно вивчити капітальне вкладення коштів величезне. Тобто, якщо людина отримала дозвіл на геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою і отримала геологічну інформацію за це вона буде мати право без аукціону отримати дозвіл на видобування, тому що це йде якби компенсація вкладення власних коштів.

Що стосується, якщо такий надрокористувач працював, добував цю геоінформацію, але в нього не вистачить ресурсу або він вирішив продати цю геоінформацію отримані і потрачені ці кошти комусь іншому, то та людина, то та юридична особа, яка отримує цю геоінформацію купить, може без аукціону отримати дозвіл. Але цей надрокористувач попередній на геовивчення втрачає право без аукціону отримати дозвіл. Це було застереження, бо деякі компанії вкладають великі кошти саме в геовивчення, щоб не було нарікань, що ми якби даючи можливість надрокористувачу, який

проводить геовивчення з дослідно-промисловою розробкою вона зараз є, що він без аукціону може отримати дозвіл, то не може так бути людина чи компанія, яка вклала кошти в геовивчення і хоче продати цю геоінформацію іншому, щоб не було зловживань, бо є така якби схема. Він продає одному геоінформацію, той іде, тому ми сказали ні, ми прописали, він втрачає право. Тобто він, якщо віддав свою геологічну інформацію, яка може бути використана як для захисту запасів, то він не може вже отримати дозвіл не мати цю привілею без аукціону отримувати цей дозвіл. Це норма для дискусії ми її почули, бізнес цієї сторони ми її запропонували вона обговорюється зараз. Звичайно, ми хочемо почути думку і фахівців просто ці проекти є на сайті ми взяли місяць паузу на обговорення, почути пропозиції вже почали надходити пропозиції від "Нафтогазу" прийшли пропозиції, від "Укрнафти" чекаємо від центральних органів пропозиції, щоб ми могли ще раз зібратися і вже це якби пакет... зараз паралельно готується аналіз регуляторного впливу по цим двом документам. Інше дуже важливе як би для дискусії, я не буду акцентувати зараз увагу, бо ми дали це для дискусії, це методика обрахунку вартості початкова, початкового дозволу, яка теж є дискусійна, методика обрахунку вартості геологічної інформації. Ми теж готові для дискусії. Далі в нас іде класифікація запасів, дуже цікава. Ви знаєте, що в нас класифікуються запаси ще за радянською системою. Деякі компанії, які виходять на фондові ринки, на IPO, їх це не задовольняє, оскільки там оцінка запасів іде зовсім по іншій методиці. Там запаси не в кількості обраховують, а у вартості.

І тому ми паралельно запропонували теж, – Олег Васильович більш детально розповість, – паралельно запустити дві системи: теперішня, яка є, щоб якби можна було, комісія по запасах корисних копалин на вимогу, да, надкористувача могла затверджувати запаси, які по теперішній системі, так і поки ми не перейдемо вже на цю систему. Тобто ми дозволили як би паралельно існувати двом системам.

Це що стосується напрацювань уряду, да, актів. Особливої уваги зараз це потребує бізнес і наша держава, бо Кодекс про надра 94 року – це сама нова редакція Кодексу про надра. На останній робочій групі 4 жовтня було піднято на дискусію саме, поки ми не зрозуміємо концептуальні моменти кодексу, на що ми маємо сконцентруватися, не можна писати як би сам документ. Поясню, чому. Перше, це чи готова держава право на користування надрами ввести в так званий цивільний обіг, да. Відчужувати ці права, закладати, можливо, в статутний капітал, можливо, брати навіть кредит в банку під це право. Це для дискусії питання.

Друге питання, чи готові ми відмовитись взагалі від дозволу, да, щоб це було. На даний момент до дозволу є угода про користування надрами невід'ємною частиною. Чи взагалі перейти на договірні відносини, тобто буде заключатись договір, да, адміністративний між Держгеонадрами і інвестором, де будуть прописані всі зобов'язання. Тобто вийти з площини дозвільної системи, а більше перейти на договірну площину, теж для дискусії. Чи готові ми віддати органам місцевого самоврядування видачу дозволів на корисні копалини місцевого значення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А давайте я вас, давайте я вас переб'ю, да, пан Володимир. Ну, на будь-які відповіді нам треба отримати, тобто запитання, потрібно отримати відповідь. І от я в продовження того, що запитала Ольга Валентинівна. Вот, дивіться, вот, ті нормативні акти, про які ви говорите, які сьогодні діють, там, 1994-1995 рік, незалежна Україна, яка тільки народилася за 3-4 роки на самому старті здатна була згенерувати ті нормативні акти, по яким ми живемо до сьогоднішнього дня. За 3, за 4 роки.

Я не хочу робити великий комплімент Верховній Раді і нашому комітету, там, займатися саме рекламою. Але менше ніж за 3 роки комітет і Верховна Рада прийняли разом з урядом прийняли практично всі ключові законопроекти, які не можна було прийняти, там, майже 26 років чи 23 роки.

Вот, моє запитання не радикальне, а революційне, бо на слово "радикальне" є монополія других людей. Революційне запитання.

Скажіть мені, будь ласка, а не вже ми не можемо от сконцентруватися, да, там, політична воля, адміністративний ресурс, організаційний ресурс, спільно з необхідними комітетами, які у нас є, да. І дуже швидко видати, вот, той інтелектуальний продукт, який потрібний, з точки зору, практики. Тому що от те, що я чую, вот, у ваших меседжах, да, ну, вот, воно розробляється, вот, ми там обговорюємо, вот, ми там задаємо запитання. Вот, дивіться, остання сторінка.

"На виконання пріоритетних дій уряду розроблено проект постанови Кабміну, проект постанови Кабміну, проект постанови Кабміну, проект постанови Кабміну, проект закону України". Послухайте, а нам потрібні сьогодні рішення. Вот, що нам треба зробити, в чому вам потрібна допомога, вам, міністерству, департаментам, уряду, да, для того, щоб приймати рішення, які дадуть революційний такий, потужний ривок з точки зору збільшення видобутку в енергетичних ресурсах України?

БУЧКО В.А. Ну, дивіться, якщо ми почнемо навіть з елементарного наказу, це правило розробки нафтових родовищ, ну, він приймався 6 років поки в цьому році вже не, ну, настільки якби не за допомогою бізнесу непролобіювали, можна навіть так сказати, міністерство, погодження у двох міністерств. Півроку, я не буду, ну, якби два міністерства, одне взагалі казало: ми вам його навіть не погодимо цей наказ. Чому? Ну, це було Міністерство регіонального розвитку.

БЕЛЬКОВА О.В. Те саме по земельному закону нашому...

БУЧКО В.А. Ми вже, завдячуючи віце-прем'єрам, вдалося іншим переломити їх і вони нам погодили це все.

Зараз ми створили робочу. Чому широку? Туди входять міністерства, народні депутати, пані Ольга туди входить, ми два тижні зібрались перший раз робочою групою, а ми вже 3 постанови, одну взагалі в новій редакції дали по геоінформації, відшліфували на рівні вже якби міністерств, зараз дали, бо згідно закону місяць його мають побачити громадськість, бізнес, Закону про регуляторну діяльність. Оцей місяць ми витримуємо і ми ідемо з цими проектами. Наступне засідання ми плануємо через 2 тижні, ми ідемо вже дали, вже будемо обговорювати методики, тобто ми вже почали їх обговорювати. У нас стоїть, щоб ми до кінця року, хоча б ці акти, які задекларували, ми їх вже прийняли. Тобто ми намагаємося...

А що стосується кодексу, ми на минулому тижні... Є проект кодексу, який він не є, він є старий і потребує реформування. Але ми хотіли б почути, власне, відповідь, ми теж попросили членів робочої групи, щоб за тиждень ми зібралися і сконцентрувалися саме на основних новелах, як ми будемо йти, оскільки дуже дискусія була у нас з BRDO, з Офісом реформ при Президенті – конкурс чи аукціон. Наприклад, вони кажуть, що для великих компаній краще конкурс, для малих компаній краще аукціон. Тобто який брати у кодексі механізм прописувати. Проводити аукціон за 1 гривню ділянку надр, виставляти, чи все ж таки має бути початкова вартість. І ми як би, продискутувавши ці основні концепції, інше все буде написано, ну, процедурно це не дуже важко буде кодекс написати. І чи готові ми віддати органам місцевого...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вам пропонуємо дискусійну площадку в парламенті. Тому що можливості українського парламенту при всій повазі до міністерств, до віце-прем'єрів, вона є більш потужною, тому що вона є політичною, і тут можна генерувати політичні рішення. І на цю площадку ми готові запрошувати всіх ключових державних стейкхолдерів для того, щоб, можливо, не тільки приймати рішення, якщо потрібно, і провокувати

рішення, розумієте? Тому що, наприклад, міністерство може подати, може не подати і може дозволити чи не дозволити.

Але, якщо ми дискутуємо і декілька народних депутатів прийняли рішення, що цей законопроект треба починати публічно обговорювати, ми його підписуємо і реєструємо. Ми починаємо обговорювати на засіданні комітету. Тому я запрошую вас до такої, знаєте, більш, ну, рішучої дискусійної політичної роботи на базі українського парламенту.

Ольга Валентинівна, будь ласка.

БЕЛЬКОВА О.В. Шановний Володимире, я вам скажу так. П'ятий рік в парламенті я кожен раз, коли зустрічаюсь з усіма людьми з Мінекології, я чую від них розмову про те, що вони хочуть змінити кодекс. І вони посилаються на те, що кодекс дев'яносто якого там, ви сказали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Четвертого.

БЕЛЬКОВА О.В. ...четвертого року. А я тоді згадую свої роки навчання в Америці і думаю, вони написали Конституцію 200 років тому і вона якось працює, і все виконується, і вони її не сильно часто змінюють.

Тому я це до того, що не проблема в кодексі як такому, якого він року. А проблема в основних постулатах, в політичних принципах. Я маю трошки інший сьогодні, от, на цьому етапі українського парламенту підхід саме до того, хто має подавати закони. На моє глибоке переконання, це мають робити все ж таки міністерства. Але політики повинні до того проговорити з міністерствами і ніби як дати "блесінг", я не знаю, як це називається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Благословити.

БЕЛЬКОВА О.В. Благословити і створити певну групу активістів. Так от, я вам скажу. Я не беруся за ваш весь кодекс. Тому що я ніяк так і не

зрозуміла за ці п'ять років, хто там що хоче змінити докорінно. Але, тим не менше, я знаю, в чому Україна сильно відрізняється саме в цьому полі від всіх нормальних цивілізованих країн, де видобуток ведеться цивілізовано. А саме, це те, що ви назвали, можливість передачі і продажу, і застави, і так далі спецдозволів.

На сьогодні кожна друга зустріч з інвесторами потенційними, які приїжджають в Україну, всі мені говорять, значить, допоможи мені домовитись з Прохоренко, щоб він якось передав нам свої ліцензії. Я кажу, так, а) це не до мене, б) це заборонено і с) більше вас знати не хочу. Це, звичайно, я утрую, але за цим є велика правда: сьогодні всі дивляться тільки, яким чином взяти і перехопити на себе ліцензії від державної компанії.

Що відбувається з тими ліцензіями, я сподіваюсь, ми зараз поговоримо, які є у приватних руках і з ними роками нічого не відбувається, це теж "тайна, покрита мраком". Якщо би можна було їх продавати, напевно, ми могли би запустити ринок, цей механізм, і оновились би, оживилась ця галузь як така.

Тому, я думаю так: я би запропонувала, користуючись пропозицією Олександра Георгійовича: напишіть нам п'ять ключових політичних, не технічних. Якщо чесно, на ваше мудре питання про конкурс і аукціон наш комітет може все: ми впишемо вам і конкурс, і аукціон, почуємо і маленьких, і великих, і середніх – да? Тільки сформулюйте, будь ласка, п'ять політичних позицій, на які ми готові провести широкомасштабну дискусію саме з депутатами, і тоді узагальниться якась певна думка, і ми побачимо, що якщо, наприклад, всі погоджуються з тим, що можна продаж уже сьогодні, то ми саме цю частину і подамо, і маленьким кроком будемо змінювати навіть той старий, застарілий кодекс, але не чекаючи якихось грандіозних змін, про які ніхто толком не може пояснити, що саме потрібно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В мене далі по регламенту був виступ Міністерства фінансів, але мені сказали, що вони є присутні, але не будуть виступати. Це правда? Будуть слухати тільки.

БЄЛЬКОВА О.В. Мовчазна згода.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчазна згода. Ну, те, що слухають, це вже добре.

Олег Кирилюк, виконуючий обов'язки Державної служби геології України. В нас було дві серйозні дискусії. Ми домовлялися, писали свої запитання – да? Домовлялися, що ми отримаємо на них відповідь. Якраз ми отримали... ми отримали відповідь, і, відверто кажучи, ви розумієте, що ви є для нас тією межею, за якою розпочинається динамічний процес.

Мушу сказати, що я спостерігаю певні позитивні зрушення. Можливо мені б хотілося, щоб їх набагато більш і вони були набагато динамічніші і швидші. Але, будь ласка, яка от ваша позиція по дискусії, яка у нас відбувається.

КИРИЛЮК О.В. Доброго дня, шановні присутні! Зрозуміло, що Володимир охарактеризував ті зміни, які відбуваються. Я хотів би сказати лише те, що держнадра це є центральним органом виконавчої влади, який не являється органом законодавчої ініціативи. І будь-яку законодавчу ініціативу ми можемо лише здійснювати через міністерство. За три останніх місяці роботи відколи я виконую обов'язки ми активно співпрацюємо з міністерство по створенню груп і відпрацюванню саме тих питань, які гостро стоять в суспільстві і серед надрокористувачів. І вже ті проекти, які ми розробили спільно, не тільки розробили, а фактично обговорили, які знаходяться вже на сайті висять для обговорення, а деякі вже і направлені в Кабмін для прийняття це вже є досить суттєвий за три місяці доробок, який зроблений.

На сьогоднішній день держнадра використовує і працює по тому законодавству, яке працювало, і десять років назад, і двадцять років назад. Можна робити будь-які зміни в законодавстві я маю на увазі, зміни до постанов Кабміну. Але є один лише документ, який регламентує всю роботу видобувної галузі і цей документ називається Кодекс про надра. Да, Кодекс про надра розроблявся за останні роки... на сьогоднішній день, коли ми підняли всю статистику є шість проект Кодексу про надра. Так получалося, що це досить такий глобальний документ, який кожний уряд, який приходив починав напрацьовувати, але не вистачило сили чи можливостей, чи часу для того, щоб він вступив дію. Саме Кодекс про надра передбачає абсолютно всі взаємовідносини, які є у надрокористуванні сюди підпорядковані закони, і про геологічну службу, і про екологічну службу і закони про нафту і газ про держгірпромнагляд абсолютно все. І сюди входять закони, які регламентують чи це буде аукціон, чи це буде угода, чи це буде угода про розподіл продукції. Фактично ті зміни, які ми на сьогоднішній день пропонуємо обговорюємо це лише косметичне відпрацювання деяких змін, які, можливо, відсотків на 10, 20, 30 можуть покращити роботу держави із надрокористувачами, і взагалі використання геологічної інформації чи надр.

Тому-то у нас ще в червні створена робоча група, і ми активно розпочали роботу із залученням академічної галузі і для того, щоб розробляти і вносити зміни у Кодекс про надра. Враховуючи те, що паралельно робляться напрацювання, ми активно працюємо у відкритті геологічної інформації. І Володимир в основному розказав, які будуть зміни, це зміни досить суттєві. Але сказати про те, що саме ці зміни дадуть доступ фактично до всієї геоінформації, яка є в державі, можливо, не дадуть, але це буде не через місяць, і навіть не через рік. Чому? Тому що вся геологічна інформація, яка є в державі, і на яку націлені і інвестори, і наші вітчизняні надрокористувачі, вона робилася в різні часи по різних методиках і по різних принципах підготовки.

Вона знаходиться у Геоінформі, в Держгеонадрах, і вона знаходиться, м'яко кажучи, якщо не в бумажних носіях, то в тих носіях, які, термін перебування на яких вона просто-напросто втрачає. І ті зміни, які ми запропонували і обговорили на останній робочій нараді, вони досить суттєві. Але для того, щоб вони запрацювали в повній мірі і відкрити інформацію, потрібно прикласти максимум зусиль і конкретно фінансову складову надати Геоінформу і Держгеонадрам для того, щоб їх можна було опрацювати і стандартувати.

Україна на сьогоднішній день досить сильно відстає від решти країн Європи і світу у наданні інформації геологічної. В чому? Та хоча б в тому, що ми так, як і країни СНД, проводили дослідження в Радянському Союзі, і в нас на сьогоднішній день в переважній більшості карти, які розроблені, – це 1 до 200 тисяч. І то, із 61 аркушу карт у нас відпрацьовано лише 45, і 16 – у нас взагалі не доукомплектовані інформацією. До прикладу хочу сказати, що переважна більшість країн світу розвинених, які потужно, в яких потужна галузь надрокористування, користується картами 1 до 10 тисяч метрів і 1 до 5 тисяч метрів. А у нас не в повній мірі навіть є 1 до 200 тисяч метрів. Тобто тут, скажемо так, це проблема не сьогоднішнього вже дня, це проблема, вона стояла, вона стоїть і вона ще буде стояти певний період. Як можна було б покращити цю роботу?

В першу чергу, можна було б покращити за рахунок того, що виділяти кошти на оновлення геологічної інформації і відцифрування її. На сьогоднішній день ті кошти, які є у Держгеонадрах і Геоінформі, а це до прикладу, я скажу, на протязі останніх декількох років виділяється 100 мільйонів гривень на всю галузь геологічну для проведення досліджень рудних, не рудних, вуглеводнів, твердих, не твердих, виділяється лише 100 мільйонів, а для відцифрування і картографування, лише для відцифрування потрібно надати лише 60 мільйонів гривень для того, щоб за 2 роки можна було зробити і упорядкувати ту геологічну інформацію, яку можна було презентувати і виставляти для отримання, для інвесторів.

Крім того, на сьогоднішній день всі країни світу розвинені, вони не лише мають геологічну інформацію на сайтах з повним доступом, а вони активно і роблять геологічне дослідження. І кожен рік розробляються нові родовища. В нас же за минулий рік геологічна галузь України ввела лише одне родовище, разом з тим, були отримані дозволи більш як на 100 нових родовищ. Тобто у нас фактично відсутнє поповнення мінеральної сировинної бази.

Ми на сьогоднішній день активно говоримо, що в нас не виставляються на аукціони родовища і в нас не пропонується надання інвесторам як нашим, так і іншим адже чому люди звертаються у "Укргазвидобування" про отримання спецдозволів. Тому що на сьогоднішній день державні підприємства в Україні мають 271... спецдозвіл із 480 в загальній кількості по вуглеводнях. Тобто ніхто не хоче прийти з інвестора в Україну і отримати родовище, умовно, вуглеводнів, яке не підтверджене на 100 відсотків. Вони не мають розуміння, що в ньому знаходиться, вони заходять, їх залучають, вони отримують, починають проводити роботи, і на протязі трьох років з'ясовують, що родовище напівпусте або там нема нічого. Тобто на сьогоднішній день в нас великий провал. На протязі 20 останніх років, фактично, не лише у нас в Україні, але і в інших країнах СНД відсутнє поповнення мінеральної сировинної бази, відсутні розвідки, відсутні буріння, де за державні кошти. Да, в нас на сьогоднішній день досить велику частину роботи по геологорозвідці взяло на себе "Укргазвидобування". Вони проводять роботи, але це – єдиний державний, ну, можна сказати, майже монополіст, який, фактично, розвиває цю галузь для себе.

І якщо ми на сьогоднішній день будемо говорити про те, що існує програма 2020, і ми за три неповних роки повинні наповнити, в газовидобуванні дати додаткові 5 мільярдів кубів газу, то геологічна академічна наука говорить про те, що кількістю спецдозволів ми не зможемо виконати це завдання, ми не зможемо, додавши 30-40-50 нових дозволів поповнити видобуток. Ми можемо його поповнити тільки за рахунок

відкриття нових родовищ, таких родовищ, як на шельфі на сьогоднішній день, як сланцевий газ.

А ситуація дуже проста: ми в минулому році відрядили наш пошуковий корабель на шельф, він провів роботи, але ми... пройшов рік – ми не можемо відпрацювати, інтерпретувати ті дані, які він видобув на шельфі.

В цьому році ми двічі відправили корабель, який теж відпрацював дані, але в нас відсутні в "Держгеонадрах" кошти для того, щоб відпрацювати і інтерпретувати дані по геологічних дослідженнях. Тобто, фактично, галузь на сьогоднішній день геологічна не розвивається.

Ми всі говоримо про Держгеонадра, і в першу чергу, ми передбачаємо, що Держгеонадра – це орган, який займається видачею спецдозволів чи анулюванням їх.

Ну, в першу чергу, як у всіх країнах світу, це орган, який займається геологічною наукою: розвідкою, реєстрацією і пропозиціями...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олеже, дивіться: ми як би почули, щоб не повторюватися – да? От у мене прохання до вас: а можна від вас, от ви дали нам таку інформацію, ну, таку пояснювальну, да? А можна від вас отримати, наприклад, дуже стисло і перелік конкретних проблем, от наприклад їх 5 чи 7 ключових, які вам потрібно вирішити для того, щоб зняти оті всі загороди, про які ви тільки що говорили. Я не говорю про те, що ми от так це все зможемо вирішити у комітеті чи у парламенті, але принаймні у процесі обговорення державного бюджету на 18-й рік ми можемо говорити саме про ті проблемні моменти, про які ви сьогодні говорите, зараз.

КИРИЛЮК О.В. Так. Я можу характеризувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. От давайте з вами, дивіться, ми би з вами домовилися про дві речі.

Перше. Я би попросив від вас от такий стислий перелік проблем, які вам потрібно вирішити у критичному варіанті, щоб швидко рухатись вперед.

І друге – це трансформувати інформацію, яку ви нам дали, в дорожню карту з термінами, з відповідальними і з ключовими критеріями. Розумієте, да? Що ми хочемо отримати до кінця року, який результат, який ми результат хочемо у Держгеонадрах отримати до кінця там першого кварталу? Якщо потрібно, щоб комітет чи від імені Верховної Ради, умовно кажучи, ми провели додаткову зустріч з урядом чи зробили якісь звернення, ми готові це все зробити. Ми готові вам допомагати. Ми готові у доброму сенсі розбирати ті завали, які накопичились за багато-багато років.

КИРИЛЮК О.В. Я зрозумів, так.

Перший пункт – це організація роботи самої структури Держгеонадр. Адже коли 3 місяці ми прийшли із заступником, із першим заступником до роботи, ми побачили, що лежить більше тисячі дозволів опрацьовані, але не видані. За рахунок того, що було швидко опрацьована і структуризована робота Держгеонадр, ми змогли продати геологічної інформації лише у цьому році у 2 рази більше ніж у тому році. То єсть, якщо у минулому році було продано геологічної інформації на 17 мільйонів, то у цьому році її буде продано на 34 мільйони. Це показує те, що Держгеонадра більш стали відкритішими і для пропозицій надракористувачам. Разом з тим за рахунок знову ж таки організації роботи, за продовження і за надання ліцензій чи спецдозволів в минулому році держава отримала 433 мільйони гривень. В цьому році за дев'ять місяців вже отримано майже 800 мільйонів. Тобто робота покращується і вона явно дає результати.

Величезна проблема в Держгеонадрах є те, що фактично введений мораторій на здійснення геологічного контролю. І ті спецкористувачі, користувачі надрами, які отримали спецдозволи два, три, чотири, п'ять років назад, вони враховуючи те, що вони бачать, що ніхто не здійснює контроль,

люди перестали займатись розвитком надр і фактично є 142 компанії, які протягом двох років не здійснювали оплату рентних платежів.

Я допускаю, що це лише частина з тих користувачів, які не здійснювали рентної плати. Тобто фактично контроль геонадр відсутній, його потрібно відновити в тій частині, щоб або забрати у надрокористувачів, анулювати ліцензії і надати іншим на аукціоні, або принаймні надрокористувачі повинні виконувати норми законодавства конкретно – і умови угоди, і програми робіт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Враховуючи, що у нас регламент, ми мусимо бути стислі.

БЕЛЬКОВА О.В. У мене є одне питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що... секундочку.

Я думаю, що в контексті проблем, про які ви не завершили, ми готові ці проблеми розглянути в тому списку, про який я вам сказав.

КИРИЛЮК О.В. Хорошо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви мене почуйте. Ми готові, ми будемо контролювати, використовуючи функцію парламентського контролю жорстко. Але ми готові допомагати.

КИРИЛЮК О.В. Зрозумів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Валентинівна, будь ласка.

БЕЛЬКОВА О.В. Але моя особиста допомога не безумовна, вона базується на тому, що я розумію, ну, ніби акційність, яку надає цей орган. За

інформацією, яку я маю, на сьогодні, нещодавно, 15 вересня самі надрокористувачі, розуміючи вашу складну ситуацію з геологічними даними, з можливостями відкрити нові ділянки і так далі самі номінували більше ніж 20 ділянок на винесення на відкритий аукціон. Що вони мають право зробити за законом.

Будь ласка, скажіть нам, яка їх доля, чи були направлені пакети документів до Мінприроди і облрад, як це вимагається відповідно до закону? Дякую.

КИРИЛЮК О.В. Дякую за питання.

Зрозуміло, що ми опрацювали всі пакети документів, які надійшли. Але проблема виникає в тому, що ви сказали ключове: самі підготували. Коли надійшли пакети документів для направлення, для підготовки для проведення аукціонів, вони в першу чергу були направлені в Геоінформ для відпрацювання. Получилось, що в переважній більшості конкретно в 11 пакетах документів вказані координати родовищ, які пересікаються з іншими родовищами.

Тобто ми повертаємось назад до того, що пакети в першу чергу або лоти, повинно готувати Держгеонадра і виставляти. Враховуючи те, що ми проведемо анулювання частини ліцензій, підготуємо частину родовищ для аукціону, разом з тим, далі пілотний проект по проведенню аукціонів, я думаю, що в першому кварталі 2018 року буде проведений аукціон як мінімум на 20-25 родовищ вуглеводнів. В першому кварталі 2018 року.

Просто я хотів би пояснити, що процедура проведення аукціону, вона досить складна в часі і вона відповідає на сьогоднішній день чинному законодавству. Приходить пакет документів, він розглядається протягом десяти днів, відпрацьовується. Він був відпрацьований в Геоінформі. Дальше відправляється на погодження в Мінприроди 30 днів. І 90 днів відправляється на погодження органу місцевого самоврядування.

_____. (Не чути)

... замало. Поставте, будь ласка 75 або 90. Чому? Тому що, щоб зайшов великий інвестор... (не чути)

І ми пішли назустріч бізнесу, збільшили термін подачі заявок, а не зменшили.

_____. А облрада, ніхто не хоче нарікати на органи місцевого самоврядування. Але деякі політичні ситуації там так складаються, ну, всім відома Полтавська область, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так не тільки політичні ситуації складаються. Там економічні ситуації теж складаються.

_____. Да, вони просто не погоджують, просто і все.

КИРИЛЮК О.В. Ну, це не лише Полтавська область. Сьогодні йшов на нараду, підписував пошту. І у мене дві відмови з Івано-Франківської області, з обласної ради теж по аукціонах по вуглеводнях. Це не лише проблема...

БЄЛЬКОВА О.В. З Івано-Франківська?

КИРИЛЮК О.В. Так. Я вам можу зробити копії...

БЄЛЬКОВА О.В. Будь ласка.

КИРИЛЮК О.В. Так, будь ласка, зробимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В нас є пан Богдан Клюк – президент Української нафтогазової академії. Я думаю, що у вас є логічне продовження того, що ми тільки що почули.

КЛЮК Б.А. Добрий день. Дякую, пане головуєчий.

Шановні присутні, я, в принципі, абсолютно згідний, що наше сьогодні геологія загублена: нема геології, нема геологорозвідки.

Я вам просто наведу дані, що у нафтогазовому комплексі України склався вкрай критичний стан: за останні 6 років скоротилися в 4,7 рази розвідані запаси: з 28,5 до 6,1 мільйонів тонн умовного палива. Що добувати? В нас нема перспективи зовсім.

Якщо в нас, значить, не... Якщо в нас, дійсно, є нерозвідані запаси надзвичайно великі, скажемо, по традиційному газу 4,6 трильйони – так? – і по нетрадиційним до 20 трильйонів, це в нас держава могла би себе забезпечити і експорт ще робити. Але, на превеликий жаль, ні геологічної науки, яку знищили, значить, ні сьогодні геологорозвідки, глибокого буріння немає.

І з тих причин я би просто рекомендував: значить кожне видобувне підприємство готує собі ресурси. От сьогодні звертається "Укргазвидобування". Шановні, дійсно, в нас є дві потужні компанії з великим потенціалом і досвідом буріння. І сьогодні би, напевно, я би, можливо, не дуже ... не дуже... я не хочу тут говорити про дозволи. Видано 300 дозволів бізнесовим компаніям! Шановні, де є приріст ресурсів, де є збільшення видобутку? Нема! Державі потрібен газ, а не те, що ми розказуємо, надати дозволи всім. Та всім надали! Але толку ніякого нема. Але що цікаво, що видобувним компаніям "Укргазвидобування" НАК "Нафтогаз", який відповідає перед державою за забезпечення населення ком... побуту, ліцензії не видаються. Чому? Я би... ну, може, це я не хочу, щоб мені пояснювали, напевно були причини. Але я... щоб я хотів рекомендувати, можливо, це трошки, так сказати... Але кардинальні зміни

державному сектору нафто-, газовидобутку, я б зіслався на такі країни Близького Сходу, Норвегії, Італії. І створити єдине нафтовидобувне державне підприємство, яке би мало контрольний пакет акцій, і мало би можливість розробляти всі родовища, а інвестиції залучати. І нормально працювати і продовжувати працювати. Віддати їм поставки УкрДГРІ, так, НАК, ДП "Науканафтогаз", у нас є такий. Ці інститути би могли сьогодні вивчати, вивчати, продовжувати... остатки борових станків, які там залишилися.

І забезпечити собі ресурсну базу мало би, напевне, це нове створене підприємство. А всі бажаючі інвестувати, будь ласка, інвестуйте. Всі хочуть отримати вже ліцензію на розробку, – ніхто не хоче отримати ліцензію на георозвідку, тому що це є великі ризики. Можна пробурити свердловину, яка коштує сьогодні, неглибока свердловина, 5 мільйонів доларів і отримати, перепошує, пшик, воду, повітря або взагалі пусту.

Тому, тому я вважаю, що сьогодні треба кардинально до цього підійти. Якщо держава хоче мати свій газ, хоче мати свою нафту... Да, нерозвідані запаси у нас великі, величезні. Дніпровська, Донецька впадина, там непочатий край роботи, сланцеві гази, все решта. Але тут треба дійсно з наукової точки зору підійти до даного питання, вивчити його і надати нормальний правильний хід, це мав би... я би вважав створення такої компанії державної з державним пакетом акцій. І до неї можуть долучитися різні інвестори. Будь ласка, це було би правильно. Так що я... я не буду довго затримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

КЛЮК Б.А. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А можна запитання у вас так прозвучало про геологічну науку втрату. Ми її, взагалі, вже втратили чи ми ще можемо...

КЛЮК Б.А. Ми ліквідували... Львівське відділення ліквідували, Чернігівське і скоротили Київське до мінімуму. Практично її, як такої в Міністерстві геології і природних ресурсів, немає. Тому лишилося трошки: наука нафтогаз, яка сьогодні займається і остатки цієї науки це все об'єднати зробити нормальний інститут, який би займався вивченням іменно в нафтового напрямку і під егідою Міністерства палива й енергетики, тому що в принципі воно також забезпечує сьогодні енергетичними ресурсами перед державою воно відповідальне.

І я вважаю, Міністерство палива й енергетики разом з "Нафтогазом видобування, "Укрнафтою" створити нормальний, сильний такий кулак, який міг сьогодні щось зрушити з місця, тому що коли ми беремо інвесторів, там кажуть мілкі інвестори. Ну, що він має... він що не знає. Він знає, що таке буріння, він знає, що таке геологорозвідка? Він знає, що таке геологія, взагалі? Підготовка газу і всього решту. Ніхто не знає, приходять люди мають гроші і чули, що на газу щось заробляють та заробляють, але для того, щоб заробити треба дуже багато затратити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, якщо правильно зрозумів, то фактично у вас два ключових меседжа. Перше, всі остатки того, що залишилося так...

КЛЮК Б.А. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...із активів звести...

КЛЮК Б.А. Зібрати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... в одну державну компанію і судя по тому, що ви подивилися на Олега, це може бути "Укргазвидобування" я так подумав зараз ми йому дамо слово, щоб він сказав свою точку зору, або окрема, або нова якась компанія.

А другий меседж, другий меседж заключається в тому, щоб остатки науки і геологічної освіти так, яка є, сконцентрувати, скоріш за все, в Івано-Франківському чи...

КЛЮК Б.А. Ні не в Івано-Франківську... наука "Нафтогаз" вона при НАК "Нафтогаз" працює і вона працює з ними для них працює. Є у нас ще проектний інститут "Укр... це Харківський УкрНДІгаз, який він в основному з проектними роботами і він так трошки помагає їм.

Якщо по-серйозному, треба це робити, ясна річ, тут у Києві, треба це розвивати і займатися, тому що накопичено багато досвіду, але вони самі ж не можуть зробити, тому що вони... Немає державного фінансування. Компанія все-таки акціонерна, вона не має кошти і вона може свій бюджет затвердити, зробити і направити їх правильно. Все рівно ці бюджети затверджуються у Міністерстві економіки, значить Кабінет Міністрів затверджує бюджет і чітко видно, де, куди гроші діваються. Вони нікуди не підуть, вони підуть тільки на те, щоб забезпечити Україну газом, нафтою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Короткий меседж, Володимир, і потім підемо далі.

(?) БУЧКО В.А. Я би дуже подякував академічному колу і от те, що я говорив, бо я коли дав меседж, пам'ятаєте, що якщо продасть свою геоінформацію, втрачає право, і всі спочатку так думали, що це за нова, можливо, схема. Але вам людина дала відповідь: вкладання коштів у геовирішення – це величезні кошти, от навіть 5 мільйонів і більше. (*Шум у залі*) Тому, якщо людина йде на такі ризики, то ми запропонували як держава.... регулятор і компенсацію, якщо ти вкладаєш кошти, то тоді ти без аукціону можеш отримати новий, бо ти вже вклав туди кошти. У державі зараз реально коштів на геовивчення немає. Мінеральна сировинна база фінансується по 100 мільйонів у рік поки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

У нас є Українсько-канадський проект "Геомар-200" як приклад розкриття геологічної інформації. Борис Малюк.

МАЛЮК Б. Я би попросив презентацію.

Назву проекту, назва... ви бачите. Будь ласка, наступний слайд.

Повна назва проекту "Розробка інформаційної інфраструктури та веб-сервісів для розміщення в Інтернеті Державної геологічної карти України масштабу 1:200 000". Проект виконується у "Геоінформі України" відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння, підписаного минулого року між Департаментом природних ресурсів Уряду Канади і Держгеонадрами. Термін виконання 9 місяців, з 1 квітня до кінця року.

Головним завданням проекту було розмістити в Інтернеті у форматі гео-PDF растрові геологічні карти та анотації до них українською та англійською мовами англійською мовою 140 комплектів, з них 64 видані після дев'яносто першого року. Додатковими завданнями було здійснити проект геологічний англійською мовою. І розмістити теж в Інтернеті у форматі GeoPDF 32 комплекти, тобто це є половина тих, які видані після дев'яносто першого року.

І створити ГІС векторні геологічні карти українською та англійською мовами, розмістити в Інтернеті у форматі GeoPDF знову ж таки. Наразі зробимо 10 таких комплектів. Наступний слайд, будь ласка.

На сайті Геоінформ ви можете бачити, де розташовується, власне, це посилання на Держгеокарту 200, це такий отакий овальчик. Наступний слайд, будь ласка.

Сам портал виглядає таки чином, тобто кожен квадратик є активним. Тут, для прикладу, обрано аркуш "Дніпропетровськ". Ви можете також бачити, що на цьому аркуші є додаткові позначки. Англійський такий прапорець означає, що цей комплект містить переклад англійською мовою. І

ще одна позначка, це якраз ГІС векторна інтеграція цих аркушів в форматі GeoPDF.

Наступний слайд, будь ласка. При відкритті цього, ну, при кліку на відповідному квадратику відкривається отаке вікно, де є перелік наявних матеріалів, які викладені, вже розміщені в Інтернеті. Тут ви бачите анотацію, пояснювальну записку, перелік, власне, карт. Тут, звичайно, таких карт є три, пошарово, по четвертинних , до четвертинних і в даному до мезозойських утворення. Крім того, є посилання на багат шарові векторні карти PDF, де ці всі карти, фактично ці три рівні об'єднані в одному файлі.

І я би звернув увагу ще на те, що там скраєчку, знизу видно посилання на геологічні звіти. В цьому, бігунець отой, що нагорі справа, нагорі справа, якщо можна, трохи нижче. Ви бачите, що той бігунець дуже маленький. Це значить, що перелік звітів дуже великий. Фактично це всі наявні в "Геоінформі" матеріали, які стосуються даного конкретного аркушу, видані від початку обліку десь, наскільки ми знаємо, з 18-го року і донині.

Наступний слайд, будь ласка. Це є приклад пояснювальної записки до геологічної карти, де можна бачити, що є зміст, який, фактично, характеризує повністю геологічну будову даного аркушу, містить, зокрема, такий розділ, як корисні копалини, і нанизу можна бачити також перелік додатків до пояснювальної записки, які, зокрема, містять перелік тих об'єктів, які можуть слугувати об'єктами інвестицій для геологорозвідувальних компаній. Там є перелік і родовищ, і родопро.....

Цю пояснювальну записку можна дивитися в Інтернеті, можна також буде згодом скачувати. Зараз ще ми не... цю функцію не підключили просто, але згодом вона буде наявна. Зараз можна просто переглядати по аркушам... листам.

Наступний слайд, будь ласка. Це приклад завантаженої геологічної карти. Це якраз переклад англійською мовою. Вона може бути масштабована... масштабована у збільшення до чотирьох разів, зменшення так само. Може здійснюватися навігація вправо-вліво, там справа внизу є

такий навігаційний прямокутник. Оскільки це карта растрова, вона означає, вона не є інтерактивною, але отой овалчик нагорі, він показує, що цю карту можна завантажити у форматі GeoPDF.

Наступний слайд, будь ласка. Власне, оце є приклад завантаженої карти у форматі GeoPDF. Як можна бачити, насправді, цей аркуш містить не лише саму, власне, геологічну карту у масштабі 200 тисяч у так званому позарамковому оформленні, тут наявні також тектонічна схема у масштабі 500 тисяч, є геофізичні схеми, там справа знизу геофізичні схеми та схеми районування територій.

До карти додаються розрізи, звичайно, додаються розрізи, в даному випадку це є геологічний розріз і нижче геофізичний розріз. Крім того є легенда до геологічної карти, умовні позначення і позначення до родовищ корисних копалин, які є на карті також, звичайно, винесені. Саме формат GeoPDF означає, що цей аркуш прив'язаний до європейської системи координат. І власне, ви там можете бачити, що в правому низу, справа внизу ви можете бачити, що є довгота, широта, точка, яка обрана для просто демонстрації вам, що формат GeoPDF дозволяє визначати відстані, дозволяє обраховувати площу довільних багатокутників абсолютно довільної конфігурації. Що може бути корисно, власне, для інвестора при обчисленні, скажімо, там розмірів ділянки, площі там спецдозволу таке інше?

Наступний слайд, будь ласка. Це приклад векторної пошарової карти, тої самої карти у форматі GeoPDF, де ви можете бачити, що зліва у рамці навігаційній, назвемо це так, точка, яка обрана для прикладу, відповідає кружечку на карті справа. І одночасно там нижче зліва подано коротенький опис цього, власне, родовища з основними характеристиками.

Наступний слайд, будь ласка. Щодо висновків я можу сказати, що вже зараз цей веб-сервіс Держгеокарта-200 дає можливість користувачам отримати повний обсяг інформації, що є складовою аркушів Державної геологічної карти в масштабі України, в масштабі 200 тисяч. На майбутнє цей веб-сервіс може стати технологічною платформою для розміщення більш

детальної геологічної інформації, в тому числі карт в масштабі 50 і 25... інших матеріалів, що більшою мірою відповідають потребам інвесторів.

Крім співробітництва з Канадою, Геоінформ бере участь у виконанні низки проектів Асоціації геологічних служб Європи, до якої Україна приєдналась у 2007 році, тобто 10 років тому. Це дозволяє не лише поширювати відомості про Україну на технологічних майданчиках Європейського Союзу, але й застосовувати в Україні новітні європейські розробки. Зокрема до кінця цього року буде... на тому самому сайті буде запущено веб-сервіс "Мінеральні ресурси України" українською та англійською мовами, які розробляються спільно з геологічною службою Норвегії.

Наступний слайд, будь ласка. Дякую за увагу.

І нагорі ви можете бачити посилання на сайт Геоінформу, і знову ж таки той овалчик, де можна знайти Державну геологічну карту-200.

Дякую за увагу ще раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка.

БЄЛЬКОВА О.В. Ми не так часто зустрічаємося з вами раді вас бачити у нашому комітеті і от я хотіла для себе з'ясувати. Наскільки я розумію, це у вас пілотний проект, який профінансовано нашими друзями з Канади. Правильно я розумію?

МАЛЮК Б. Так.

БЄЛЬКОВА О.В. Але в принципі ми, як комітет, дуже зацікавлені в тому, що ви отримали певну інституційну свободу і гарантії вашої професійної роботи надовго, а не тільки на один конкретний проект, щоб показати, що це можливо.

МАЛЮК Б. Бажано на завжди.

БЄЛЬКОВА О.В. Так ми віримо, що на малюнках все виглядає чудово і ви можете все, а тепер дозвольте, я зрозумію наступне. Наскільки я розумію, кошти, які ви отримуєте ви чи в процесі аукціонів я не розумію як це працює, от ви мені поясните, гроші отримані від продажу Держгеоінформації підуть на спецрахунок бюджету за постановою 702. Чому вони не використовуються вами і чи використовуються. Хто вас, взагалі, фінансує, і які є режими фінансування подібних установ у світі, от дуже стисло. Тому що я відчуваю, що саме в цьому випадку ми можемо вам допомогти.

МАЛЮК Б. Власне кажучи, я би хотів... я ж сподівався, що відповіді на ці питання ми отримаємо сьогодні на круглому столі.

Схема фінансування діяльності Геоінформу вона лишається не змінною, наскільки я пам'ятаю років десять вже. Ми отримуємо частку від того фінансування, яке отримує вся геологічна галузь, як казав пан Кирилюк. Ця частка, на жаль, весь... практично кожний рік є фіксованою незалежно від того... це в процентному відношенні ті гроші, за які ви казали 702 постановою вони йдуть у фонд, який за моїми... наскільки мені відомо досі не використовується на ту діяльність, яку нам би хотілося.

Що стосується фінансування інших установ такого плану, то я можу сказати, що оскільки ми тісно співпрацюємо з Європою, в середньому бюджет Європейської геологічної служби це 10-15 мільйонів євро на рік.

БЄЛЬКОВА О.В. А звідки беруть ці гроші?

МАЛЮК Б. Це державні гроші. Державні, так. Причому, кількість персоналу в такій службі десь в районі 100-150 чоловік, а не 3 тисячі, як у нас на 100 мільйонів.

(?) КИРИЛЮК О.В. Можна я добавлю?

Справа в тому що на протязі останніх більше десяти років є 702 постанова, яка регламентує надходження коштів. В цьому році ми провели геологічні інформації на суму вже майже 30 мільйонів, і ми не можемо, Держгеонадра не може користуватися цими коштами.

Я просто до прикладу скажу: це наше підприємство Держгеонадр, це не якесь чуже підприємство, яке фінансується суцього за інші кошти. Ми внесли зміни до постанови 702 по використанню коштів, і ми якраз за ці кошти хочемо повністю модернізувати систему доступу до геологічної інформації. Якщо будуть внесені зміни у постанову Кабміну, я думаю, що ми дуже швидко запрацюємо по наповненню, технічному забезпеченню Геоінформу для того, щоб прискорити і оцифрування, і картографування всієї інформації. Тому що те, що робить закордонні служби геологічні, то вони частково фінансують тільки обладнання, але і воно на сьогоднішній день вже застаріле, і лише для обладнання Геоінформу потрібно не менше 20 мільйонів гривень для того, щоб воно запрацювало і почало приносити кошти. Ну, взагалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А я правильно зрозумів, що аналогічна державна структура за кордоном – це приблизно 150 чоловік, які роблять цей обсяг роботи, а в нас це 3 тисячі, да?

МАЛЮК Б. Буває і менше.

(?) КИРИЛЮК О.В. Можна я добавлю?

МАЛЮК Б. Олег Васильович, хвилинку.

Я можу навести приклад навіть не європейський, а провінції Альберта, оскільки це проект канадський. Геологічна служба провінції Альберта – це не геологічна служба Канади, а геологічна служба провінції Альберта, яка підпорядкована так званому енергетичному регулятору провінції Альберта. Там нараховується 60 осіб. Бюджету вони мають десь приблизно 15 мільйонів канадських доларів на рік.

БЕЛЬКОВА О.В. Ну, але перепрошую, колеги, не можна порівнювати яблука і... ну, груші, треба порівнювати, скільки ліцензій вони видають, яку геоінформацію....

МАЛЮК Б. Вони взагалі не видають, геологічні служби...

БЕЛЬКОВА О.В. У них тільки збір інформації і який від цієї і цієї галузі. Тут ...

МАЛЮК Б. У Європі... У Європі геологічні служби на 95 відсотків надрокористуванням не займаються взагалі. Ліцензій вони не видають і в цій діяльності вони не задіяні.

БЕЛЬКОВА О.В. Ну, оце і є одна із фундаментальних політичних проблем, яку...

МАЛЮК Б. Звичайно. Звичайно!

БЕЛЬКОВА О.В. ... я хотіла би теж підняти...

МАЛЮК Б. Все надрокористування там зосереджено в міністерстві, директораті, нафтовому чи гірничому, як у Норвегії, наприклад.

І, до речі, одна з... точніше, це перша рекомендація групи експертів Асоціації геологічних служб, яка вивчала два роки тому наш Держгеонадра – це створити окремо національну геологічну службу і окремо Державну службу надрокористування. *(Шум у залі)* Або передати функції надрокористування до міністерств.

БЕЛЬКОВА О.В. Ну, і ще раз наголошу на тому, що вже звучало на нашій зустрічі з паном Семраком. Я особисто вважаю, що, ну було б класно, якщо би ви прийняли кодекс, але, можливо, значно більш прогресивніше було, якби ви запропонували версію оновлення інституційного саме, ну, правильного розподілу функцій от в рамках цієї інституції. Тому що на сьогодні, от ми знаємо, як по енергорегулятору: ми, коли боролися за проведення цього закону, ми могли докорінно пояснити по кожному пункту, чому їм треба от саме без'юстування документів, чому їм треба саме такі зарплати, чому їм треба от саме така процедура прийняття рішень і так далі.

А тут виходить так: ну, ми заслухали три доповіді – у вас у всіх не вистачає грошей, ніхто не може зрозуміти, куди вони діваються з тих грошей, які заплатили компанії. І всі ми констатуємо один і той же "плач Ярославни": ліцензій немає, аукціонів немає, дані закриті, неоцифровані і так далі.

Тобто, можливо... дайте, будь ласка, я завершу. Можливо все ж таки, ну, міністерство, я повторю свою пропозицію: класно фіксувати все у постановах, але, можливо, міністерство створить солідну робочу групу, врахує дослідження, які були нещодавно проведені за рахунок наших європейських колег, які точно і ясно показали: цю службу треба докорінно змінювати, розділяти, як ви сказали, в бюджеті навести прямий наслідковий, причинно-наслідковий зв'язок між доходами, розходами і фактично результатами цієї служби. І вже потім говорити про те, що, ну, ми оновлюємо весь суспільний договір між ліцензіатами і фактично тими, хто пропонує цю роботу.

_____. Ольга Валентинівно, хвилинку. А можна ще додати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна! Можна!

_____. Я хочу сказати, що розподіл... Тобто наведення ладу в організації Держгеонадр повинно передувати прийняттю або зміні до Кодексу про надра.

БЕЛЬКОВА О.В. Я ж і кажу.

_____. Більше того, власне, гірничий закон так званий, який діє у більшості країн Європи, він просто називається інакше, він... ми можемо, в принципі, не намагатися відкорегувати свій Кодекс про надра, взяти за основу якийсь європейський зразок. Асоціація геологічних служб Європи готова допомогти в цьому процесі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вибачаюсь. Дивіться, ми в багатьох випадках в комітеті, да, робимо дуже просто от те, що стосується, наприклад, Закону про ринок, імплементація Закону про ринок, там, природного галу або про ринок електричної енергії. Ми вивчаємо найкращі практики, які були проведені в країнах Центральної і Східної Європи, найкращі практики, які можна адаптувати до умов України інституційно, інфраструктурно, да, вивчаємо і намагаємося приймати ті рішення, які були ефективні, які ефективно сьогодні працюють.

Можливо, давайте подивимось, підемо цим шляхом, є... тому що це досвід ваш з Канадою, Канада далеко і, можливо, там дещо, м'яко кажучи...

_____. Європа ближче.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... відрізняється від України, да. Але поряд з нами є, там, Угорщина, поряд з нами є Польща, є, там, Словакія, Румунія до речі, да, яка достатньо швидко сьогодні. Можливо, давайте візьмемо звідти якісь інституційні рішення і почнемо їх швидко.....

_____. Будь ласка. За останні 3 роки в Європі виконано два проекти, один називається ".....", який стосувався узагальнення законодавства в галузі "Геологічне вивчення і надрокористування". Він завершений.

Ще один, який "....." називається, він ще триває. В грудні буде нарада по цьому проекту, я би міг, в принципі, туди поїхали, якщо є потреба в цьому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, я думаю, що ми, я думаю, що ми розуміємо і чуємо один одного, да, і ви розумієте, що ми готові підтримати політику, що треба швидко щось робити правильно, швидко робити щось правильно і ефективно те, що сьогодні функціонує в країнах Європейського Союзу в рамках початку дії Угоди, яку ми з вами підписали, яку ми проголосували в парламенті. Не треба придумувати якийсь ровер, треба брати кращу практику імплементувати її, тому що ми змушені інтегруватися і змушені приймати правила, які є в країнах Європейського Союзу, які визначені відповідними директивами. Крапка. З чимось погоджуватися, робити перехідні етапи, не здаватися і не піднімати руки для того, щоб не втрачати якість, яка у нас поки що є. Але в принципі алгоритм зрозумілий, ми готові вас підтримати в цьому плані.

А зараз друзі, два унікальні виступи, два унікальні спікери, тому що у нас буде Олег Прохоренко, голова "Укргазвидобування" і я задаю завжди, завжди одне й те саме запитання, тому що я шукаю на нього відповідь і я хочу потім Роману Опімаху дати слово, тому що у нас йде дискусія... дискусія між... та все-таки у нас видобування більше повинно бути як

державна функція чи все-таки, як ринок і як залучення приватних інвесторів. От вони поряд сидять і Олег, будь ласка, і, можливо, якісь відповіді на ті проблемні моменти на ті, які от ми тут обговорюємо.

ПРОХОРЕНКО О.В. Дякую.

Дякую за можливість. Я хочу відразу попередити, що знаєте, я в своєму дусі буду говорити різкі речі і досить не приємні для багатьох людей. Але я вважаю, що треба їх казати і ховатися не можна.

Будь ласка, перший слайд. Хочу показати, що робить "Укргазвидобування" ми збільшило видобуток газу, ми не кажемо про потенціал, ми не кажемо про те, що треба провести десять нарад, десять зустрічей і десять робочих груп ми просто беремо і збільшило видобуток газу України. Ми вже цього року вийшли на рекорд п'ятирічний, п'ятирічний максимум по добовому видобутку ми досягли добового видобутку 42 мільйони на добу. Ми рухаємося до того, щоб збільшити видобуток з 14,6 мільйонів минулого року 14 мільярдів 600 мільйонів до 15,2 мільярди цього року.

Наступний слайд. Ось ви бачите, що відбувається, 2015-2016 рік ви бачите внизу, 2017 рік вверху. Збільшення вже складає сумарно 423 мільйони сумарно за 9 місяців. І ми збільшили окремі місяці на 7 відсотків і рухаємося далі.

Наступний слайд. Ось, що ви бачите, що відбувалось. Липень-серпень-вересень ми пройшли плюс 7 відсотків до 2016 року. Зростання за 9 місяців до 9 місяців 2016 року склало 3,9 відсотки. Вже за 9 місяців видобуто 11 мільярдів 340 мільйонів.

Наступний слайд. Тепер про проблеми. Ну, проблеми, вони всі відомі і тут, знаєте, я зараз буду переходити до різкої частини, тому що кожен рік ми повертаємося, кожних 3 місяці ми повертаємося і кажемо про одне й теж. Я просто перерахую: це затягування процесу видачі спецдозволів; це блокування погодження спецдозволів Полтавською облрадою; це рента

найвища в Європі, це теж не секрет, це рента, яку ми вже, там, 2 роки спільними зусиллями намагаємося знизити для всієї індустрії; це земля; це 3096, це дерегуляція земельних питань. Я хочу ще підняти дуже болюче питання це плата за продовження ліцензій, це відкриття геологічної інформації.

Плата за продовження ліцензій, сьогодні ніхто не казав про це, тому я скажу більш детально. Не можна очікувати, що сюди прийдуть іноземні серйозні інвестори, якщо ми їх самі наказуємо за те, що вони знайшли запаси. Тобто кожних 5 років ми вимагаємо оплати за продовження ліцензії. Цього року це надзвичайно велика проблема для "Укргазвидобування", тому що здійснюється продовження ліцензії по найбільших родовищах Шебелинка, наприклад, і у нас виходить загальною рахунок на 5 мільярдів гривень. Ну, ладно, у нас немає вибору, ми працюємо на цих ліцензіях, а що скажуть приватні інвестори? Ну, я не буду забирати хліб у Романа Опімаха, він може сказати більше. Але ми любіємо, любіємо, любіємо 615 постанова, ніші постанови, нам кажуть так, так передивимось, потім нічого не трапляється. Ну... Тобто тепер я переходжу до різкої частини.

Я хочу сказати наступну річ. Якщо ми будемо рухатись ось так як ми рухаємося, то пройде рік, пройде два, нічого не зміниться, нічого.

Більш того, ось той... ось та тенденція, яку ми показуємо, це внутрішні ресурси, це ресурс тих ліцензій, які у нас є в наявності. Цей ресурс, він близький до вичерпання. Ми не можемо показувати плюс 4 відсотки, як ми покажемо цього року, кожного року. Ця траєкторія буде змінюватися, тому що ми не отримаємо 2,5 роки нових ліцензій від Полтавської облради. Чому це важливо? Тому що це ліцензії переважно збільшення меж тих ліцензій, які є вже в наявності, це розвідані ресурси, це швидкий газ, це просто беремо ставимо на ту ж геологічну структуру, он колега підтвердить, геологічну структуру, яка відома, розвідана дуже добре, ми знаємо, що вона продовжується на інші ділянки, ми пропонуємо взяти ті ділянки, розбудувати,

отримати швидкий газ. Ми оцінюємо за 2 роки, можливо, збільшити на 1 мільярд кубометрів.

Інша проблема – це шельфовий газ. Шельфовий газ - окреме питання. І теж саме газ щільних колекторів. Колеги геологи знають, величезні запаси, але за тієї ренти не можна очікувати, що щось зміниться.

Що я хочу сказати загально, різку частину. Все, що стосується державних органів це просто жах, ми намагаємося якомога менше контактувати з державними органами, тому що коли доходить питання подовження ліцензій, отримання спецдозволів, те, те, те це постійні якісь походи до державних служб. Я витрачаю час не на розвиток видобутку газу, а на походи до тієї установи, до тієї установи, шукаю, де затрималася наша ліцензія, чому не видали, хто не видав, чому не надали погодження і воно так по ланцюгу, по ланцюгу спускається на 3, на 4, на 5 рівнів.

Підсумок один – вкрай низька ефективність і відсутність мотивації у державного органу, ніхто ні за що не відповідає, ніхто ні за що не несе відповідальність. Я несу відповідальність за цю програму, тому що це в моїх В мене дуже проста пропозиція, давайте встановимо половині державного сектору по виконанню програми 2020. Є державна концепція розвитку газовидобувної галузі, є стратегічні цілі по виконанню цієї програми, давайте встановимо Олегу Васильовичу, давайте встановимо міністру паливної енергетики, давайте встановимо міністру екології, у них є варіативна частина компенсації, у них є премія. Я премію отримую, якщо я виконую цей план. Давайте встановимо, хай вони теж премію отримають, якщо збільшення газу буде, якщо не буде, вони не будуть вони не будуть... У них відразу з'явиться мотивація, вони відразу знайдуть бланки, вони знайдуть ліцензії, вони прийдуть до нас. Я хочу зробити паузу, щоб всі зрозуміли.

Далі, ще одна річ...

(Шум у залі, загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег, ти зробив паузу, щоб всі задумались чи щоб всі зразу порахували (*Шум у залі*), наскільки це радикальний... радикально-революційний прорив?

ПРОХОРЕНКО О.В. Я вважаю, люди... Ну, я відповідаю на ваш запит про "революційний стрибок": якщо ми не будемо робити революційні речі, то ми не можемо очікувати революційні стрибки у видобутку газу – це давайте будемо об'єктивні. Тобто тенденція, в кращому випадку, буде плюс 3-4 відсотки внутрішніми ресурсами, але сподіватися на плюс 20 відсотків чи сподіватися, що зараз придуть інвестори... ну, цього не буде.

І хочу ще сказати таку річ: ось я слухаю дискусію колег-геологів, хай не ображаються, але мова йде про подовження життя радянської системи. Ця система вмерла, і не треба її реанімувати, це – зомбі. І треба зробити цей висновок і рухатися далі.

Чому? Тому що ви всі кажете, у нас немає грошей проводити геологічні дослідження. Так а ви і не повинні проводити геологічні дослідження – ми їх проводимо. Дайте нам ділянки, і ми законтрактуємо сейсміку, ми вийдемо в поле і ми проведемо ту сейсміку. Ми цього року тільки в Полтавській області... а ось всі починають... Так а чому? У вас є гроші? А я вам скажу: ми тільки цього року у Полтавській області...

_____. Держава має національні зобов'язання перед народом...

ПРОХОРЕНКО О.В. Ні, ви зачекайте! Я вам кажу...

_____ проводити геологічне вивчення територій.

ПРОХОРЕНКО О.В. Давайте я закінчу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мені, звичайно, подобається, коли розпочинається дискусія – це дуже добре, але часто вона переходить в базар. Тому давайте дамо можливість спікеру завершити свій виступ.

ПРОХОРЕНКО О.В. Ось ви кажете, сидите і кажете "у нас немає грошей". Я розумію! У нас є гроші зараз на геологічне вивчення, і ми інвестуємо. Ми цього року тільки в Полтавській області витрачаємо 800 мільйонів гривень на 3D-сейсміку, яку геологічна служба ніколи не робила, за моїми даними.

І ситуація, яку... Ми знайшли, що в нас тільки по 5-7 ліцензіям є щось схоже на 3D-сейсміку, тому що ніхто ніколи не робив. І ми змушені зараз іти до іноземних підрядників, тому що в нас немає просто такої кількості сейсмічних каналів, щоб задовольнити той рівень тих стандартів, які нам треба. І це... це – об'єктивна реальність.

Ми намагаємося галузь покращувати. Я наведу конкретні приклади: ми звернулися і ми запропонували приєднали "Укргеофізику" до "Укргазовидобування". Що відбулося? Нам відмовили. Ми звернулися до Мінпаливенерго приєднати до нас "Полтавське управління геофізичних робіт", тому що це підприємство вмирає, в нього немає фінансування. Нам що зробили? Відмовили. Ми готові фінансувати, ми готові модернізувати, ми готові закупати обладнання, але чомусь люди сидять на цих ресурсах і не хочуть віддавати.

Так ось я чую парадоксальну ситуацію. Я чую, геологи кажуть: "У нас немає грошей інвестувати", а я кажу: "А в мене немає ліцензії, щоб інвестувати". Так давайте знайдемо спільну мову. Ви, при всій повазі, ви не повинні займатися геологічною розвідкою, ви видавайте ліцензії. Ви сконцентруйтеся на тому, щоб видавати якомога більше ліцензій, а ми будемо інвестувати в геологорозвідувальні роботи, в розвідувальне буріння і видобуток. Все, я закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Роман. Ні, давайте, ми, щоб дискусію вже... в кінці я дам можливість там коменти зробити.

(?) ОПІМАХ Р.Є. Дякую. Я, мабуть, в мене теж буде презентація, я сто відсотків підтримую риторику Олега, може, не так запально, але воно буде відповідати на сто відсотків тому напрямку, такому критичному насправді. Можна презентацію?

Дивіться, спочатку я розкажу, мабуть, про пріоритети галузі, так, та місця в ній прозорості. Тобто презентація... Пріоритети галузі, в принципі, відображені, пріоритети галузі газовидобувної галузі, в принципі, відображені в концепції розвитку газовидобувної галузі. Як вона на сьогодні виконується, ви можете подивитися от на цих матеріалах. На жаль, вона виконується лише на 20 відсотків і відповідно із затримкою в півроку.

І відповідь: однозначно можна сказати, що це сумно, і це має наслідок, такий modestний, modestне зростання видобутку. Тобто за підсумками дев'яти місяців ми маємо лише три з половиною відсотки зростання видобутку природного газу, тоді, коли у нас цільовий показник – це 18 відсотків. Тобто все має свої наслідки.

Чого очікує галузь? Звичайно, ми очікуємо, щоб оці червоні кульки, вони стали зеленими. Серед найбільших очікувань, згідно опитування 10 газовидобувних підприємств, які ми нещодавно провели, є три таких величезних теми. Перше, це в частині податків. Перше – це стимулювання нового буріння. А в частині регулювання, це прийняття дерегуляційних норм щодо дозвільної системи, це законопроект 3096-д. І в частині прозорості, публічності нам дуже важливо, щоб були нові аукціони, ця система була покращена, і був забезпечений ліберальний доступ, обіг геологічної інформації і доступ до державної геологічної інформації.

І я продовжу, власне, свій виступ. Брак, брак прозорості – це можливість для... ми переконані, що брак прозорості – це можливість для

застосування подвійних стандартів. Відповідно подвійні стандарти – це створення поля для зловживань, для суб'єктивних суджень, а також це все породжує міфи. Якщо ми подивимося на три речі, які... ми виділили три речі, які на дуже сильно занепокоїли на сьогоднішній момент. Де ми бачимо нерівність? Перше, це доступ до надр, друге, це доступ до геологічної інформації, третє, це нарахування зборів. От я по ним і пройдуся.

Доступ до надр. Нагадаю, що 75 відсотків всіх ліцензій за підсумками 3 років були надані поза аукціонами. Планів щодо надання спецдозволів на цей рік, на минулий, до кінця цього року, вони відсутні. За минулий рік взагалі жодного аукціону по Нафтогазу не було проведено. Що було зроблено, власне, у цьому напрямку? Завдячуючи народним депутатам, був прийнятий законопроект, який децентралізує ренту. Ми сподіваємося, що 2018 року це буде серйозний мотиватор для місцевих громад – погоджувати виділення спецдозволів на аукціон. Проводиться робота разом з Мінприродою щодо електронних аукціонів та подачі електронної документації. Ну, і звичайно, також проводиться те, що Володимир зазначив, зниження можливості, скажемо так, спекуляції та проведення безаукціонних... отримання ліцензій поза аукціонами.

Щодо другої частини "Доступ до геологічної інформації", ну, вивчення міжнародної практики однозначно доводить, що країни, які намагаються залучити зовнішні інвестиції, вони однозначно показують у публічну площину, висувають і показують більше інформації аніж це робить Україна.

В цьому напрямку ведеться теж робота з Мінприродою. Був розроблений новий порядок розпорядження геологічною інформацією, про який Володимир Бучко теж зазначив. Він дозволяє лібералізувати обіг та доступ до геологічної інформації, власне, що дозволить інвесторам більше номінувати ділянок самостійно на аукціони. Що, власне, не може на сьогоднішній день, наскільки я розумію, зробити Державна геологічна служба.

Третій напрям. Це нарахування зборів. Ми переконані, що, ну, скажемо так, поза нашим баченням три з чотирьох зборів, вони є самовільним трактуванням. Тобто вони є незаконними, три з чотирьох зборів. Тобто, коли Держгеонадра каже, що у нас проблема з приростом запасів, то я скажу, що, а навіщо ж ви збираєте за приріст запасів плату? Про то, що казав Олег.

Я нагадаю, що в Україні з 2012-о по шістнадцятий роки, за 14 років приріст запасів склав мінус 14 відсотків. В Канаді, де геологічна інформація вільна, де плати за приріст запасів немає, де за продовження спецдозволу плати немає, приріст запасів склав 30 відсотків, плюс 30. В Україні мінус 14. Тобто алогічні речі. Тобто з одного боку, ви маєте мотивувати інвестора вкладати, брати оці величезні геологічні ризики, про які казали колеги. А у нас виходить, що за це ще карається, якщо ти щось знайшов, конкретною платою, яка до того є незаконною. Її в законі немає.

І все, власне, це відбувається, ви запитаєте, чого ж, якщо вони незаконні, навіщо ж ви платите? Тобто знову ж таки я кажу, це самовільне трактування норм законодавства і фактично галузі підприємств не продовжують спецдозволи, якщо вони не проведуть ці плати. Все. Непродовження спецдозволу це кримінальна справа, якщо ви видобуваєте, продовжуєте видобуток на цій ділянці. Що відбулося, ну, буквально сьогодні, там, одного директора компанії в Харківській області Вадим Мохов, його затримали за те, що на 4 дні було припинено спецдозвіл, завдячуючи висновку геоконтролю, а потім його поновлено було в судовому порядку. Ну, от за 4 дні це кримінальна справа фактично.

Ну, на жаль, я хотів знову ж таки, хто має цю презентацію, він це може побачити. Наша логіка і філософія полягає в тому, що надання права на розробку користування, на пошук та розробку корисних копалин не має переслідувати фіскальної функції бюджетонаповнюючими статтями як платежі з видобутку цих ресурсів і відповідно з діяльності, комерційної діяльності підприємств. Ну, це підтверджують і цифри лише 2 відсотки в середньому 2 відсотки, скажемо, плата за видачу спецдозволів складає в

середньому 2 відсотки від ренти сплаченої щороку. Це от на цих слайдах тут є відображено.

Тобто логіка полягає в тому, що замість проведення прозорих аукціонів фактично і стягування за це платежів фактично відбувається, от, стягуванняплатежів, які не передбачені законом України та, більше того, скоріш за все, грубо протирічать міжнародним зобов'язанням України. Є директива 1994 року, яку Мінприроди має у повному обсязі імплементувати до 2017 року, де прямо заборонено стягати платежі за продовження спецдозволів, нафтогазових спецдозволів. Там то так і написано. Ми ці всі матеріали, в принципі, передамо.

І знову ж таки, вот, історичні цифри, якщо порівняти, а що можуть дати прозорі та відкриті аукціони? Так. От за 3 роки було проведено, низка продана спецдозволів, на 5 з них ціна збільшилася у 6 разів. Це прямий ефект. Тобто ви виставляєте за одну ціну – в 6 разів ринок показав безпосередню, ну, вартість цього спецдозволу.

Мені також вдалося... Ну, по своїй презентації, в принципі, я все.

Мені також вдалося ознайомитись з матеріалами, які DiXi Group підготувала. Однозначно, асоціація, компанія асоціацій підтримують ініціативу прозорості. Традиційно вже два роки всі компанії і наші партнери, з якими ми ведемо розмову, надають всю інформацію, нарешті. Ну, це вже не важливо. Ну, тільки згадав DiXi Group, зразу все з'явилося. Від організаторів дякую.

Ще потрібно більше прозорості, мабуть, так, потрібно. Я думаю, що Кодекс про надра зможе поставити, ну, прояснити цю ситуацію. Власне, чи потрібно показувати договори, чи потрібно показувати угоди з державою і так далі.

Це, ну, цікава розмова, так. Ви знаєте, що в принципі у нас угоди про розподіл продукції, які були підписані, не зважаючи про те, що такої норми нема в законодавстві, вони на другий день в принципі з'являлись у відкритому доступі і всі могли з ними ознайомитись. Ну, власне, все. Дякую.

БЕЛЬКОВА О.В. Але я все ж таки хочу більш наголосити на цьому аспекті, який підняв тільки що Роман останній. У мене питання спільне і до Романа, і до Олега. Мене так часто звинувачують, що я вас у всьому підтримую. І весь час мені колеги говорять, коли ти вже від них почнеш щось вимагати. Так от, я точно вам кажу, що, як і в питанні з Держгеонадрами, моя симпатія небезумовна.

Один з наших законопроектів спільних про посилення прозорості саме у цій галузі направлений на те, щоб всі компанії свідомо йшли на розкриття всієї інформації. І компанії, і держава. Ми будемо одночасно вимагати відкриття і бенефіціарів. Щоб було видно, хто конкретно сьогодні заробляє на видобутку природних ресурсів в Україні.

Ми вважаємо, що це почесна справа, якщо ці люди не зловживають своїм політичним становищем і не використовуються різні лазейки виключення з правил для того, щоб політично вплинути на процес або прийняття рішення щодо аукціонів, або прийняття рішення щодо розстрочення плати ренти, або там тиску на Держгеонадра, чому вони там призупиняють ліцензію, якщо є на те законні підстави. Суспільство повинно знати.

Так от, скажіть, будь ласка, ваші компанії, ваші асоціації і "Укргазвидобування", ну, думаю "Укргазвидобування" не має можливості уникнути цієї норми. Але чи готові сьогодні приватні видобувники відкривати відомості про своїх власників, про те, які умови з державою були підписані, щоб всі бачили, наскільки вони конкурентні, і про весь обсяг платежів, який буде використано в рамках кожного проекту?

(?) ОПІМАХ Р.Є. Я однозначно скажу, що так, бо це лише відбувається. Ми цю інформацію подаємо в рамках звіту, ну, останній був 2014-2015 рік без закону. Я ж кажу про свої компанії, ну, про компанії, які відносяться до асоціації, і от партнери, з якими ми працюємо.

Є, мабуть, частина компаній на ринку, які це не роблять, і для них, мабуть, потрібні законодавчі зобов'язання. І ми благословляємо і підтримуємо цей процес.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, від вас – все. Ви будете.

Олег...

(?) ПРОХОРЕНКО О.В. Ми також, ми повністю надаємо всю інформацію. І, власне, ну, я б сказав, звіт ЕІТІ, він був... він би був неможливий без нашої участі, зважаючи на розмір...

_____. Обсяги.

ПРОХОРЕНКО О.В. На обсяги. Тобто ми надаємо всю інформацію, вона публікується у відкритому доступі.

(?) ОПІМАХ Р.Є. Я ще, я перепрошую. Геоінформ: у них є інформаційна база, і там є по кожній ліцензії угода про користування надрами. Вона відкрита, власне, і в ній, якщо не помиляюсь, є навіть програма робіт. А якщо немає, то, мабуть, доцільно розглянути можливість її туди включити. Тобто це нормально.

Ті етап-програми, які взяв надкористувач, приходячи на аукціон, зобов'язання її виконати. Вона відкрита, коли починається аукціон, це відкрита інформація, вона розміщається на сайті ДГС, і потім відслідковувати, як воно виконується. Це – міжнародна практика.

БЄЛЬКОВА О.В. Ну, я нагадаю: поки що це на добровільних засадах, але ми спланували певний розмір, ну, доволі болючих, наскільки мені говорять компанії, штрафів, і от я вам гарантую, ми будемо відслідковувати за тим, щоб добровільне не перестало потім бути обов'язковим. Ну, тому що

сьогодні така ситуація, а далі змінюється: або власники, або якісь підстави – і вже хтось не дає цю інформацію. Кожного року я дзвонити всім власникам компаній не буду і не буду просити цю інформацію, тому що мені хочеться видати цей звіт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що ми стратегічно домовились, щоб ми більше не повертались до цього питання. У нас перед коментарями я вважаю, один із ключових спікерів це Роман Ніцович Керівник програми DiXi Group і в принципі в нього така історична місія зараз це спробувати якось систематизувати презентувати відповідь на запитання: так що ж ми далі робимо, яка програма дій? Яка наша "дорожня карта" мусить бути для того, щоб ми дуже швидко рухались вперед? Будь ласка, Роман.

НІЦОВИЧ Р. Дякую дуже.

Відразу прошу наступний слайд. Хотів нагадати, що, власне, в липні наш аналітичний центр організував презентацію в Україні індексу Управління природними ресурсами, де Україні була дана не дуже, скажімо так, позитивна оцінка у питаннях, які стосуються всього ланцюжку до створення доданої вартості як і надання надракористування, так і безпосередньо адміністрування процесів, їх розробки і доходів, які ця індустрія генерує. І, власне, відштовхуючись від цієї оцінки, а також від тих ініціатив, які висувалися, і органами влади, і гравцями ринку ми спільно з експертами Інституту управління природними ресурсами (Енерджай) розробили своєрідну дорожню карту тих змін, які реально виконати в найближчі роки з оптимальними, на нашу думку, часовими орієнтирами і відповідальними особами. І ми бачимо такі вдосконалення в трьох ключових вимірах.

Наступний слайд. Перший вимір це перехід галузі на прийнятті зараз у світі стандарти прозорості. Вже було сказано про стандарт ІТА. Ми також вітаємо те, що вчора Верховна Рада підтримала Закон про застосування

міжнародних стандартів фінансової звітності у цій галузі. Однак наголошуємо, що для того, щоб повноцінно втілити відповідну директиву ЄС про фінансову звітність ми закликаємо прийняти законопроект 6229, який говорить про розкриття інформації саме на рівні конкретних проектів, так як це роблять зараз сотні західних компаній, які працюють або зареєстровані в юрисдикціях європейських, і в Канаді, і в інших країнах.

Також ми говоримо про застосування кращих світових практик в частині розкриття контрактів. Законопроект пропонує розкриття істотних умов контрактів. Але, як варіант можемо також говорити про розкриття повного тексту контрактів, нових контрактів, які будуть укладатись.

Загалом у світі таку практику сповідують майже 40 країн, 39 країн і 27 з них робляться на основі відповідних положень законодавства.

Що стосується розкриття інформації про кінцевих бенефіціарів, де Україна була однією з країн-піонерів взагалі у світі, ми бачимо багато недосконалості в роботі Єдиного державного реєстру. Ми бачимо те, що необхідно врегулювати питання, власне, створити систему верифікації цієї інформації і усунути будь-які законодавчі прогалини, які дозволяють приховувати кінцевих бенефіціарних власників.

Якщо ми досягаємо подібного рівня розкриття даних, розкриття інформації, то питання про створення єдиного державного порталу з даними про потенціал наших надр, про взагалі сферу видобутку, ну, це стане фактично технічним питанням. І ми віримо, що такий портал буде не тільки корисним для пересічних громадян, але й такою першою точкою входу для потенційних інвесторів або навіть складовою електронної системи подачі компаніями відповідної звітності.

Наступний слайд, будь ласка. Другий вимір, це, звичайно, перегляд і більш прозора система надання дозволів на користування надрами. Ми вітаємо той факт, що Мінприроди розробило перший законодавчий пакет в цій сфері. І віримо, що це буде безумовною перевагою для інвесторів, щоб працювати над геологічною інформацією.

Але наша дорожня карта буде виконана лише тоді, коли запрацює відповідний інформаційний портал, певний дата-рум, як це називають, для роботи з цією інформацією. І останній із томів геологічних даних, які знаходяться в Геоінформі, буде переведено в цифровий формат і відповідним чином стандартизований. Ми, в принципі, в нашій дорожній карті пропонуємо залучили до цього процесу міжнародних донорів і запустити такий кількарічний, фактично, проект, щоб цю роботу виконати.

Наступне, це можливість того інвестора, який виявив зацікавленість, легко почати роботу, тобто перемогти в конкурентному аукціоні, отримати спецдозвіл та інші дозвільні документи, в тому числі щодо землі. І тут ми вважаємо, що не треба зупинятися на прогресивному законопроекті 3096-д, який, безумовно, треба приймати, але й думати більш амбітним чином, говорячи про те, що маємо приходити до єдиного інтегрованого документу, який поєднає екологічні, санітарні, дозвільні і інші види прав, щоб, скажімо так, спростити адміністрування процесу і вдосконалити спроможність держави в цьому плані.

Тому навіть найбільш ліберальні принципи не покращать управління природними ресурсами, якщо ми не приділимо увагу реформуванню інституцій.

Ми говорили сьогодні про те, що необхідно відокремлювати функції дозвільні або ліцензійні і науково-інформаційні функції в Держгеонадра. Це, звичайно, потребуватиме ґрунтовної роботи, але також маємо переглянути ті функції, які мають профільні міністерства, в тому числі, Міністерство екології і природних ресурсів, Міністерство енергетики.

І один з варіантів, який ми пропонуємо, це створення єдиного дозвільного органу за "принципом парасольки", який відповідатиме за комплексне супроводження усіх процесів, які стосуються приходу інвестора і отримання ним дозволів на користування надрами.

Наступний слайд. Зрештою, третій вимір – це вплив розробки природних ресурсів на місцях. Хотів би нагадати, що саме в цій частині

Україна отримала найнижчі бали за індексом управління природними ресурсами і ми вважаємо, що важливо запровадити європейські принципи оцінки впливу на довкілля і стратегічну екологічну оцінку. Це вимагатиме підзаконної бази під прийнятий Закон про оцінку впливу на довкілля і доведення до кінця історії з законопроектом про стратегічну екологічну оцінку. Звичайно, проведення на належному рівні громадських слухань на місцях та врахування позицій громад у програмах робіт потребуватиме не тільки міцної нормативної бази, але і навчання та інформування представників самих громад.

Що стосується децентралізації ренти? Це, безумовно, прогресивний крок, але ми вважаємо, що, можливо, наступного року це може стати і джерелом проблем. Оскільки розпорядники місцевих бюджетів матимуть перший досвід адміністрування тих рентних платежів, які будуть надходити. Для того, щоб уникнути непорозуміння або можливих конфліктів ми вважаємо, що потрібні чіткі правила обліку цих податкових зобов'язань перед бюджетами областей, районів і об'єднаних територіальних громад. Це означає, що розпорядники відповідних бюджетів мають отримати можливість, право отримати інформацію про сплачені платежі, а видобувні компанії коректним чином заповнювати додатки до податкової декларації, які стосуються відповідних рентних платежів. Тобто мова йде про коректне відображення відповідних територій, де здійснюється діяльність.

Наступний слайд. Загалом в графічному вигляді наша дорожня карта виглядає приблизно таким чином. Ми сподіваємося, що наші рекомендації будуть взяті на озброєння і ми вважаємо, що вже за один, півтора роки можемо велику частину цих кроків виконати. Ми вважаємо, що щодо цих кроків може існувати широкий консенсус як серед органів влади, так і бізнесу і активної частини громадянського суспільства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми з вам працюємо вже більше двох годин, і, в принципі, потрібно виходити на фінішну пряму. А я можу дати буквально там для коментарів... от Володимир підняв руку, по 1-2 хвилини, якщо в когось є бажання. І потім ми будемо підводити ризику.

Будь ласка, Володимир.

_____ В. Дуже дякую, Олександр Георгійович.

Ми хочемо відреагувати на виступи пана Романа, пана Олега.

Ну, щодо виступу пана Олега, суперхороший менеджер захищає свої позиції, особливо коли видає свої зобов'язання як досягнення. У вас в обов'язках проводити до вивчення надр згідно Кодексу про надра і так далі, довивчати те, що вам дали.

По-друге, маючи рік преференцій на отримання без аукціонів ділянки надр, ви про це теж не говорите. Ну, це... (*Шум у залі*) Ну, що ви мали цілий рік преференцій на отримання безаукціонних нафтогазових ділянок. (*Шум у залі*) Ні, ну, багато видали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я вибачаюсь, Я просто, знаєте, я от згадав один анекдот, дуже старий... Можна і на камеру його сказати.

Як до одного прийшли, він каже: "Вас скільки там?" А він каже; "Двоє". Він каже: "Поговорите между собой!" Так і тут.

Не потрібно проводити... (*Шум у залі*) Послухайте, не потрібно комітету проводити круглий стіл для того, щоб ми давали відповіді. Зустрічайтеся, дискутуйте! Жодного разу... Немає проблем!

Більш того, ми готові приїжджати на вашу площадку в Мінекології там, я не знаю, в Держгеонадра. З нас не впаде шляпа! Зустрічайтесь, дискутуйте, шукайте рішення. Не в'ясняйте відносини тут!

_____ В. Ні, ми не в'ясняємо відносини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

_____ В. І ми тут на круглому столі говорили більше про нафту, газ – про вуглеводні. Ми забули про рудні корисні копалини, не... *(Шум у залі)* Але вони теж потрібні, ці корисні копалини... *(Шум у залі)* Ні, не інші. Я маю на увазі...

І друге, те, що ви задали правильно питання, я дуже дякую пані Ользі, коли ви сказали, що ви не завжди будете адвокатом Романа і УГВ щодо того, чи вони якісь виконують...

Я вам дав відповідь: не готові приватні надрокористувачі відкривати свою геоінформацію, не готові! Вони говорять: "Держава – да, ми поки – ні!" Ну, ми там шукаємо певний компроміс, зараз на даному етапі.

І далі, ну, не могли ми як Міністерство екології не зазначити як викопне паливо, це ХХ століття: відновлювальна енергетика, ми ратифікували Паризьку угоду, і тому все ж таки більше концентрувати економіку на викопному паливі, ну, я перепрошую, це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це дещо інша тема. Вони спеціалізуються на іншому, вони спеціалізуються на газу, на нафті, і поки що це їхній профіль.

Якщо ви хочете поговорити про зелену енергетику, приходьте у вівторок у цей зал, у вівторок... у вівторок у цей зал, ми будемо говорити про аукціони, про нові інструменти, нові форми, як нам розвивати і збільшувати обсяги чистої енергії в Україні.

Пані Марина, будь ласка.

_____ М. Спасибо большое.

На самом деле, очень полезная дискуссия. Я бы немножко, может быть, с точки зрения международного, международных организаций хотела бы рассказать, какое наше видение как бы того, что происходит.

Вы, возможно, знаете, что когда приняли Закон о газе, тогда как одно из условий транша валютного фонда в марте 15-го года был принят план по имплементации газового закона, который, к сожалению, у нас идет с опозданием. Мы в мае этого года сделали новое предложение Кабинету Министров по новому плану, обновленному – да? – с новым графиком. И очень важное изменение, которое мы предложили, мы предложили отдельный раздел по газодобыче, потому что мы понимаем, что как бы мы, конечно, можем решать и должны решать вопросы транспортировки, распределения, создания газового рынка, но без решения вопроса добычи газа нам будет очень трудно создать нормальный ликвидный рынок.

Вот, к сожалению, в последнем варианте, потому что этот документ все еще не принят, и в последнем варианте, который мы видели, этот раздел был изъят полностью, и он не включен в план по имплементации, на самом деле, реформы газового рынка, что у нас вызывает большую озабоченность, потому что то, что там предлагалось, это, как бы очень понятные вещи, это еще раз посмотреть на роялти, насколько они адекватны и стимулируют добычу, принять ЕІПІ, улучшить процедуру корпоративного управления в УГВ, кстати, это очень важное условие для того, чтобы случился наш совместный проект с Европейским инвестиционным банком, это разработка и принятие и очень важное предложение было, которое, кстати, мы уже неоднократно до сих пор предлагали, и я думаю, что нам нужно будет отдельно с господином Килюком, это институциональная реформа Министерства экологии и природных ресурсов и Государственной службы геологии и природных ресурсов, которым, как бы, предыдущим руководством неоднократно предлагались самые различные способы помощи для того, чтобы запустить институциональную реформу, чтобы все, о чем сегодня говорилось, на самом деле можно было переложить в практическую плоскость. Наше предложение остается в силе, то есть и мы, и другие доноры, я думаю, будут готовы поддержать такую реформу. Потому что в разные времена даже были одобрены проекты, которые никуда не пошли и

мы знаем, что очень многие доноры готовы будут такие проекты профинансировать.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді Ольга Валентинівна, я не бачу більше. Ольга Валентинівна, будь ласка.

БЕЛЬКОВА О.В. Шановні колеги, пані Марина вже почала навіть від мого, так скажімо, з моїх нотаток зробила свою власну summary, підвела підсумок того, щоби я хотіла сказати.

У мене враження від сьогоднішньої нашої зустрічі таке, що, безумовно, люди вирішують все. Але стабільність цих рішень залежить від саме інституційної компоненти тої чи іншої реформи. Оці всі ідеї ми обговорювали рівно три роки тому, як я почала займатися збільшенням видобутку газу, і в принципі вони всі прозвучали, вони вже зареєстровані, як я говорю, як законопроекти, але виходить так, що можливість навіть доволі конструктивного комітету як наш, де всі колеги, майже всі, підписали, і нинішній міністр, до речі, підписав з нами всі ті п'ять законопроектів, які я подавала як основний автор, фактично не всі законопроекти мають можливість бути прийняті Верховною Радою. І коли я собі задаю питання, чому так, у мене особисте на сьогодні враження наступне, що такі докорінні реформи повинен проводити саме уряд, не депутати повинні подавати ці законопроекти, а саме уряд. Чому? Тому що закон 3096 є дуже показовим, у той час як профільний міністр розуміє значення земельного питання для газовидобувних компаній дає висновок "підтримую", за що я принагідно дякую, інший міністр – Мінрегіонбуд – дає мені висновок "не підтримую". Відповідно тоді Урядовий комітет розглядає і не дає ніякого висновку, Олег Прохоренко постить флешмоб 3096-д, без цього я не можу ніби просувати свою програму 2020, Оля Белькова, Олександр Домбровський скачуть по Раді, закликають всіх: проголосуйте – а воз і нині там. Розумієте? Тому все ж

таки наполягаю на тому, що інституційно саме міністерство за відповідними нормами чинного законодавства несе відповідальність, пряму відповідальність за створення передумов для збільшення видобутку газу в Україні.

Були часі, коли ми всі в такому революційному пориві один одного підміняли, тоді я вважала нормальним, що ми як депутати займаємося ініціюванням цих докорінних законодавчих змін. Але на сьогодні я би очікувала такі законопроекти більше подані саме від Кабміну і відповідно від профільних міністрів.

Міністерство екології вже частіше й частіше йде до нас на контакт, і це дуже позитивно. Я побачила за часів нового міністра дійсно намагання зафіксувати, скоригувати поточну ситуацію у постановах: чи-то 615, чи-то правила щодо родовищ – це дуже важливо. Але знову ж таки, якщо зміниться людина і прийде людина з іншими намірами, ну, чесно, проходити весь цей зашквар цих обговорень, робочих столів і розмов мені би не хотілося. І я би очікувала від міністерства докорінної комплексної програми і бачення яким чином змінити саме вашу службу: Держгеонадра, Держгеоінформ – взагалі підхід України до управління своїми ресурсами. Нас, безумовно, цікавить більше за все саме газ і нафта, але правильно було підмічено, що народу України дуже важливо у цих всіх рейтингах яким чином держава правильно управляє своїми ресурсами. І управлять ними, я вибачаюсь, не через постанову треба, а через норму закону – найвищого законодавчого акту, який закріпить і дасть гарантії як інвесторам, так і народу України, що це використовується правильно.

Були зазначені вкотре ці наміри змінити Кодекс про надра. В цілому ми підтримуємо, але у цієї каденції Верховної Ради залишається два роки. Об'єктивно говорячи, два роки – це рівно стільки, скільки треба прийняти Закон про Держгеонадра новий. От я вам говорю. А кодекс все ж таки потребує, якщо в тій частині, яка говорить про перехід до нових типів управління природними ресурсами, які можливо зачіпають зміни до

Конституції, об'єктивно, ми не можемо про це сьогодні говорити. Разом з тим, ті частини кодексу, які говорять про можливість передачі ліцензій, про можливість Держгеонадра більш ефективно управляти ними, призупиняти дію тих ліцензій, які фактично не використовуються, вводити певні стимули для використання і переглянути свою власну... власний підхід до управління саме приростом запасів, мені видається, що за ці два роки ми могли би встигнути. Це моє особисте бачення того, щоби я хотіла побачити у Верховній Раді як новий зареєстрований концепт докорінної зміни саме вашої служби.

Наостанок я скажу, що сьогодні ми пишаємося тим, що ми змогли зрушити політично питання про те, газ дешевий – не дешевий, чи це поганий бізнес, чи це олігархічний бізнес – ну от такі всілякі негативні розмови про цей бізнес, як про такі, що, так, дійсно, ми мріємо більше про альтернативні джерела енергії, що вони з кожним роком будуть збільшуватися у частці енергогенерації в Україні, але на сьогодні газ залишається одним із найбільш важливих ресурсів для цього народу. І ми повинні підійти до цього як до системного процесу, який у чесний спосіб буде дозволяти компаніям працювати в Україні і забезпечити нас власним ресурсом.

Поки що ми досягли визнання важливості цієї галузі, але ми не досягли на рівні всіх гілок влади розуміння які проблеми і хто саме має вирішити. Мені здається, що за цим круглим столом всі розуміють, але от коли от доходить до прийняття важливих рішень таких як Податковий кодекс, наприклад, весь час тоді починають згадувати, знову ж таки, про олігархів, про тінь, про корупцію і так далі. Ми на цьому шляху разом з вами, всіма експертами відновлюємо довіру до цього бізнесу. І в цьому сенсу те, що сказала Марина, подальші процеси корпоратизації і правильні реформи всіх державних газовидобувних компаній є надзвичайно важливим сигналом для ринку і, в тому числі, для можливості залучення інвестицій у приватні компанії. Всі інвестори, які сьогодні приїжджають в Україну, всі як один цікавляться приватними інвестиціями, але просять мене організувати зустріч

з Прохоренко. Він отримує найбільше дзвінків від мене саме з проханням, щоб я їм, ну, від цих інвесторів... вони хочуть дізнатися, чи може така компанія працювати тут. Відповідно, мені здається, ми почули багато нових мілких нюансів, але загальні стратегічні напрямки залишаються тими самими.

Просуваємо свої законопроекти і сподіваємось на нові законопроекти уже від міністерств.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Валентинівно. Але я скажу, що у нас з Ольгою Валентинівною взаємостосунки спікерські я би формулою охарактеризував "плюс мінус на мінус плюс". Тому що я розпочинаю і їй іноді важко після мене продовжити, так само, як вона завершує, а я завершую після неї, мені важко говорити, тому що вона основні всі позиції сказала. Але я би хотів, можливо, більше зараз звернутися не до присутніх у цій залі, а до тих, хто нас повинен почути. Я думаю, що всі є свідками, що три, майже три останніх роки комітет, знаєте так, як трактор, послідовно йде в тому напрямку для того, щоби змінити, реформувати енергетичну систему України з точки зору того, що економіка і енергетика повинні бути ефективними, конкурентними, демонополізованими і правила повинні бути зрозумілі для всіх. І навіть тим, кому це не подобається, або ті, хто ставлять палки в колеса, вони нам можуть зробити тільки одне – це затримати наш рух. І вчорашнє голосування і по НКРЕ, в яке ніхто не вірив, і по багатьох інших позиціях у нас є сили для того, щоб в країні проводити необхідні для людей реформи, підкреслюю, для людей.

І, враховуючи, що частину законопроектів ми уже проголосували, у нас в комітеті появляється більше часу для того, щоби сконцентруватися на тому, що ми ще не вирішили. Тому по темі сьогоднішньої дискусії я можу всіх оптимістично заспокоїти, завірити: Верховна Рада проголосує всі необхідні законопроекти для того, щоби збільшити обсяги видобутку українського газу і української нафти.

Я скажу другу частину: у нас достатньо сил і можливостей для того, щоби в доброму сенсі захистити і пролобіювати інституційні ефективні зміни державної системи управління і тих підгалузях і галузях, про які ми говоримо. Давайте не будемо придумувати велосипед, але давайте візьмемо той кращий досвід, який є в країнах Європейського Союзу, і будемо його дуже швидко імплементувати.

Теза третя: нам потрібні дуже швидкі зміни. Дуже швидкі. І, я вважаю, нам потрібні нестандартні рішення. Якщо у нас немає можливостей і часу змінити, і ми розуміємо, що ми не зможемо прийняти новий Кодекс про надра, давайте точково його змінювати в самих ключових критичних позиціях, які дадуть на можливість прорватися вперед. Якщо сьогодні обласні ради тормозять, не дивлячись на децентралізацію, на те, що ми їм дали грошей, продовжують залишатися на тих же позиціях: а що ви нам дасте додатково до цього, послухайте, давайте відмовимося від обласних рад, давайте спустимося на рівень місцевого самоврядування сільської ради, для якої, вибачте, ті кошти, про які – 5 відсотків – це колосальні гроші для того, щоби розвивати свою територіальну громаду, які будуть більш відповідальні перед людьми.

Якщо ми говоримо про ліцензії, які не використовуються, так давайте ми дуже швидко приймемо рішення, заберемо ліцензії, які не використовуються, умовно кажучи, 3 роки, наприклад, і виставимо їх швидко на аукціон і дамо можливість і приватним, і державним нашим компаніям, конкуруючи, збільшити надходження до бюджету і, відповідно, збільшити обсяг видобутку природного газу.

Я ці приклади привожу просто як приклад для того, що нам потрібні дуже швидкі і ефективні рішення. І я Ольгу підтримую в тому, що у комітету... ми є дуже професійним, я вважаю, комітетом, не політичним, ну, в сенсі не політичним, і це величезний плюс, у нас немає політичних дискусій фракційних, у нас є професійні дискусії в комітеті. Але у нас є та зона відповідальності, за межі якої ми не можемо вийти. Ми не можемо

працювати замість, і приймати рішення замість Держгеонадра, ми не можемо приймати рішення, які лежать в компетенції Міністерства екології або Міністерства енергетики. Але б мені б дуже хотілося б повернутися до цієї таблиці, де є перелік проектів постанов уряду. Ми готові допомогти. Що треба зробити, щоби в критичному плані це все одним рішенням уряду було прийнято і почало реалізовуватися, імплементуватися. Тому що, коли у нас є плюс 4 відсотки "Укргазвидобування", да, Олег? І 3,8 відсотки прирости по нашим приватним інвесторам, слухайте, ну це дуже мало. Це те, що не влаштовує нікого: ні Президента, ні уряд, ні Верховну Раду, нікого іншого.

Тому я би хотів подякувати DiXi Group за таку серйозну системну аналітичну роботу по дорожній карті і щоб ми домовилися тут поставити дедлайни жорсткі, більш жорсткіші і відповідальні: хто за що буде відповідати. І щоби ми цю дорожню карту погодили разом з урядом: там, де Мінекології, – Мінекології, там, де Міненергетики, – Міненергетики, та, де комітет – там буде відповідати комітет, і ми готові на себе взяти цю відповідальність.

Але я на завершення ще раз хочу повторити і сказати: друзі, у нас немає іншого виходу, ніж рухатися вперед. Чи з трактором, чи при швидкості трактора ми будемо рухатися, чи при швидкості автомобіля, але все рівно ми з вами мусимо рухатися вперед і будемо рухатися вперед. І в цьому сенсі Комітет палива і енергетики, я переконаний, і вся Верховна Рада України, не дивлячись на гарячі сьогоднішні дискусії з димовими шашками і з блокуванням трибун, ніхто не зупинить нас на цьому шляху. Тому я вам дякую всім за дискусію, за роботу. І до нових зустрічей в нових пунктах нашої спільної роботи.

Дякую.